

SLOVENSKI

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalci - Direktor: Rudj Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Za tisk odgovarja Franc Plevel - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 8, telefon št. 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 5-11, telefon št. 23-522 do 23-526 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica št. 6, telefon št. 23-526, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tek. št. 60-KB-5-2-367 - Mesečna naročnina 200 din

Poročevalci

DRUGA IZDAJA

POT K MIRU

Na poti v domovino

V južni Franciji si je predsednik republike ogledal obsežna dela na sistemu central Donzere-Mondragon — Preko Švice in Italije proti domu

VIVIERS, 12. maja (AFP). Posebni vlak predsednika republike Tita je priselil iz Pariza na postajo Viviers ob 9. uri. Predsednika Tita, njegovo soprogo Jovanka Broz, državnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popovića in ostale osebne predstavnike spremljalo več voznikov. Po pozdravi ob izstopu iz vlaka francoski minister za notranje zadeve Gilbert Jules, državni sekretar v ministrstvu za notranje zadeve Maurice Pic, prefekta Ardècha in Drôme in zastopniki krajevnih oblasti.

Nekaj minut pozneje se je predsednik Tito s spremstvom napotil proti jugu Donzere-Mondragon. Z avtomobilom so prispeli do obale Rhône. Tu so se vkrcali v motorni čoln, ki je takoj odzdrbel po dovednem prekopu, dolgem 17 km.

Predsednik republike Tita je pristal ob 10.40 poleg hidrocentrale v Bollèneu, ki se imenuje po znanem francoskem fiziku Andréju Blondelu, in se takoj napotil v hidrocentrale, kjer si je v spremstvu osebja hidrocentrale ogledal naprave centrale, ki daje na leto 2 milijardi kWh. Nato je pregledal slovit jezero hidrocentrale. Ob 11.55 je predsednik Tita končal ogled hidrocentrale Blondel. Takoj nato so se on in spremstvo napotili z avtomobilom proti Pont-Saint-Espritu. Ob 12.15 je predsednikov vlak odšel s postaje Pont-Saint-Esprit proti Zenevi.

Brzojavki Tita Cotyju in Molletu

Pariz, 12. maja (Tanjug). Na povabilo predsednika republike Tita poštoval predsedniku francoske republike Renéju Cotyju naslednjo brzojavko:

«Kot zapuščen otzeme Francije, želim vam, gospod predsednik, po vas pa tudi vladam in trajnejši utrditvi miru ter bo lahko služilo kot primer današnjim poskusom za sporazumevanje med narodi v svetu.

Zelim vas prepričati, da odhajam iz vaše države z občutki hvaležnosti za toplino prijateljske gostoljubje in za najboljši vidik glede blaginje in daljnega napredka velikega francoskega naroda.»

Koča Popović Pineauju

Pariz, 12. maja (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poštoval francoskemu zunanjemu ministru Christianu Pineauju naslednjo brzojavko:

«Dovolite mi, da vam v trenutku, ko zapuščen vašo gostoljubno deželo, izrazim toplino zahvalno in poštem prisrčno pozdrava. Zelo sem vesel, ker mi je ta obisk omogočil osebni stik z vami in izmenjavo mnenj o medsebojnih vprašanjih. Trdno sem prepričan, da bo obisk predsednika Tita Franciji, med katerim je bilo na izrazit način potrjeno tradicionalno prijateljstvo naših držav, velik prispevek ne le daljnji krepitevi naših zvez na političnem, gospodarskem, kulturnem in drugih področjih medsebojnih odnosov, naravnih tudi utrditvi miru in mednarodnega sporazumevanja sploh.»

Predsednik Tita je poštoval naslednjo brzojavko tudi predsedniku francoske vlade Guyu Molletu:

«Kot zapuščen vašo lepo deželo, želim vam se nazaj povesti, kako zelo sem zadovoljen, ker mi je ta obisk omogočil obnoviti osebni stik z vami in koristno izmenjati stališča o medsebojnih vprašanjih. Prepričan sem, da delim vaše mnenje, ko izražam veselje, ker naši dve državi, ki sta dosledno vedni skupni borbi v preteklosti in skupnim težnjam po trdnem miru in napredku, želita se bolj utrditi in poglabiti svoje prijateljstvo, in ker smo med izmenjavo naših stališč lahko ugotovili tako neodobno v ocenah mednarodnega položaja. Naše vsestransko vzajemno

Prisrčen sprejem v Švici

Zeneva, 12. maja (Tanjug). Na poti v Jugoslavijo je predsednik Tito nočjo ob 18.20 prispel v Zenevo. Na železniški postaji so predsednika Tita in njegovo soprogo Jovanka Broz ter člani predsedniškega spremljalo pričakali generalni sekretar švicarskega zunanjega ministrstva Sender, šef protokola Dominic, vidni predstavniki vlade ženevskega kantona in vsi uslužbeni jugoslovanski predstavniki v Švici s poslanikom Viktorjem Rejčem.

Potem ko so uradni švicarski predstavniki stopili v predsedniški salon in mu želeli dobrodošlico v Švici, se je predsednik Tito pojavil na oknu svojega vagona, pozdravljen z navdušenim vzdikanjem in ploskanjem številnih Jugoslovancev, zbranih na peronu. Tedaj sta

predsednik Tito in njegova soproga stopila iz vlaka in se prisrčno rokovala z vsemi, ki so ju pričakali.

Nato je predsednik Tita izjavil pred mikrofonom ženevskega radia: «Skupaj s svojimi sodenjavci sem zadovoljen, ker smo že pri prvem koraku našega

kratkega potovanja po vaši prijateljski državi: naleteli na toplin in prisrčen sprejem.»

Predsednik Tito, Jovanka Broz in člani predsedniškega spremljalo so se v Zenevi poslovili od jugoslovanskega veleposlanika dr. Aleša Beblerja in njegove soproge, ki sta jih spremlila do tja. Po krajšem postanku je predsednik Tita nadaljeval vožnjo proti Beogradu. Na poti po Švici je predsednika Tita poleg uradnih predstavnikov švicarskega protokola spremljal tudi jugoslovanski poslanik iz Bernu Viktor Rejč s soprogo.

Jugoslovanska delegacija odpotovala v Zah. Nemčijo

Beograd, 12. maja (Tanjug). Jugoslovanska delegacija s predsednikom zveznega izvršnega sveta Svetozarjem Vukmanovičem je na povabilo bonnske vlade nočjo odpotovala na devetdnevni obisk v Zah. Nemčijo, kjer bo imela razgovore s kanclerjem Adenauerjem in drugimi najvišjimi zahodnonemškimi voditelji. S podpredsednikom Vukmanovičem so odpotovali veleposlanik v sekretariatu za zunanje zadeve dr. Stane Pavlič in skupina strokovnjakov.

Jugoslovanska politika — je dejal naš državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović v Parizu — je stalno posredništvo v cilju miru, medsebojnega zblizanja med narodi in mirujočega reševanja spornih vprašanj.

To je politika socialistične Jugoslavije, ki po svojih najboljših močih odstranjuje zapreke na poti k miru.

Gov. Titu, neustrudnemu graditelju te politike, daje danes priznanje ves svet. M. P.

Dr. Heuss na poti skozi Jugoslavijo v Grčijo

Beograd, 12. maja (Tanjug). Predsednik federalne republike Nemčije g. Theodor Heuss je skupaj z zunanjim ministrom von Brentanom nočjo potoval skozi Beograd na štiridnevni uradni obisk v Grčijo.

VREME
Napoved za nedeljo: V zahodni Sloveniji menjačice se oblačno vreme, v vzhodni zlasti poneči pretežno oblačno in vmes nekaj padavin. Čez dan razjasnitve. Temperatura poneči med 4 in 9. V primerju 13. dneve do 23 stopinj C.

Spartak : Dinamo 6:2 (3:1)

Obisk v Versaillesu

IZJAVA PREDSEDNIKA TITA

Pont St. Esprit, 12. maja (Tanjug). Ko je zapuščen francosko ozemlje, je predsednik Tito na vprašanje dopisnikov francoskega tiska, Tanjuga in beogradskega radia dal naslednjo izjavo:

«Zelim bi, da te moje besede od obhoda iz Francije ne bi razumeli samo kot vladnostno dejanje. Mene in vse nas so zares

globoko ganile velike simpatije in gostoljubje, katerih smo bili deležni v Parizu in v Franciji tako pri vodilnih ljudeh, kakor tudi pri francoskem narodu.

Prepričali smo se tudi, da prijateljski mi je nočjo v težkih časih povezovalo naše narode, še traja in ne le da ni oslabelo, marveč se je še bolj utrdilo.

Odhajamo v Jugoslavijo z najboljšimi željami za francoski narod ter bomo poskušali našim narodom vsaj nekoliko posredovati tisto, kar smo tukaj videli in občutili.

Pošiljam francoskem narodu najboljšo željo za njegov nadaljnji razvoj, vsestranski napredek in srečo.»

Prisrčen sprejem v Švici

Zeneva, 12. maja (Tanjug). Na poti v Jugoslavijo je predsednik Tito nočjo ob 18.20 prispel v Zenevo. Na železniški postaji so predsednika Tita in njegovo soprogo Jovanka Broz ter člani predsedniškega spremljalo pričakali generalni sekretar švicarskega zunanjega ministrstva Sender, šef protokola Dominic, vidni predstavniki vlade ženevskega kantona in vsi uslužbeni jugoslovanski predstavniki v Švici s poslanikom Viktorjem Rejčem.

Potem ko so uradni švicarski predstavniki stopili v predsedniški salon in mu želeli dobrodošlico v Švici, se je predsednik Tito pojavil na oknu svojega vagona, pozdravljen z navdušenim vzdikanjem in ploskanjem številnih Jugoslovancev, zbranih na peronu. Tedaj sta

predsednik Tito in njegova soproga stopila iz vlaka in se prisrčno rokovala z vsemi, ki so ju pričakali.

Nato je predsednik Tita izjavil pred mikrofonom ženevskega radia: «Skupaj s svojimi sodenjavci sem zadovoljen, ker smo že pri prvem koraku našega

kratkega potovanja po vaši prijateljski državi: naleteli na toplin in prisrčen sprejem.»

Predsednik Tito, Jovanka Broz in člani predsedniškega spremljalo so se v Zenevi poslovili od jugoslovanskega veleposlanika dr. Aleša Beblerja in njegove soproge, ki sta jih spremlila do tja. Po krajšem postanku je predsednik Tita nadaljeval vožnjo proti Beogradu. Na poti po Švici je predsednika Tita poleg uradnih predstavnikov švicarskega protokola spremljal tudi jugoslovanski poslanik iz Bernu Viktor Rejč s soprogo.

Jugoslovanska delegacija odpotovala v Zah. Nemčijo

Beograd, 12. maja (Tanjug). Jugoslovanska delegacija s predsednikom zveznega izvršnega sveta Svetozarjem Vukmanovičem je na povabilo bonnske vlade nočjo odpotovala na devetdnevni obisk v Zah. Nemčijo, kjer bo imela razgovore s kanclerjem Adenauerjem in drugimi najvišjimi zahodnonemškimi voditelji. S podpredsednikom Vukmanovičem so odpotovali veleposlanik v sekretariatu za zunanje zadeve dr. Stane Pavlič in skupina strokovnjakov.

Jugoslovanska politika — je dejal naš državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović v Parizu — je stalno posredništvo v cilju miru, medsebojnega zblizanja med narodi in mirujočega reševanja spornih vprašanj.

To je politika socialistične Jugoslavije, ki po svojih najboljših močih odstranjuje zapreke na poti k miru.

Gov. Titu, neustrudnemu graditelju te politike, daje danes priznanje ves svet. M. P.

Dr. Heuss na poti skozi Jugoslavijo v Grčijo

BORIS ZIHERL IVAN CANKAR IN NAŠ ČAS

Marsikdaj so časovna sovpadanja povsem slučajna. — eč ko slučajna pa je okolnost, da je Ivan Cankar začel svojo pot umetniškega ustvarjalca prav v tistem času, ko je na Slovenskem delavski razred z ustanovitvijo svoje lastne, proletarske politične organizacije prvikrat izpričal, da v njem dozoreva zavest o samem sebi, o njegovem zgodovinskem poslanstvu kot tvorcu novih, socialističnih oblik človeškega sožitja.

Pojav delavskega razreda v slovenskem družbeno-političnem življenju je bil kakor odmev tistega velikega dogajanja v svetu, ki je na prelomu dveh stoletij zaznanjal prihod novega razdobja v človeški zgodovini, razdobja odločilnih bojev za osvoboditev delovnega človeka in s tem človeka na sploh.

Dogajanje je rušilo in razrušilo nekdajne optimistične razpoloženje ljudi iz buržoaznega sveta, njihovo vero v neprekinjeni razvoj odnosov v tem svetu kot buržoaznih odnosov. Med temi ljudmi, zlasti med izobraženstvom, se je množilo število tistih, v katerih se je objektivna preveličnost njihovega sveta izpreverila v subjektivni občutki nesmiselnosti vsega človeškega bivanja, v nemočni revoltu proti tej nesmiselnosti, ki je prehajala v brezbriznost za vse pehanje ljudi na tem svetu.

Nekaterim izmed njih se je posrečilo razviti izven njih, v vrstah borečega proletariata, najti smisel svojega in sploh človeškega bivanja.

Pojav delavskega razreda v slovenskem družbeno-političnem življenju je bil kakor suneč, izvržen v imenu tega velikega svetovnega dogajanja. To je bil suneč v zaostalost in malenkostnost tedanjih slovenskih razmer, v katerih je pravda o naprednosti in nazadnjaštvi še zmerom tekle zgolj med dvema predstavnikoma enega ter istega, od zgodovine tedaj že zaznamovanega družbenega reda, med liberalci in klerikalci. V najnaprednejšem delu tedanjega slovenskega izobraženstva, zlasti med mladino, je ta suneč povzročil razkroj vseh iluzij tako v pogledu liberalizma kakor v pogledu klerikalizma. Rodil je neutožno hrepenenje po nečem drugem, boljšem, hrepenenje, ki je našlo svoje najpomembnejše izpovedovalce v krogu »slovenske moderne».

Zmerom je bilo tako, da je zlom starih iluzij ostril smisel in bistril pogled za stvari, kakršne so, za njihove skrite notranje razvojne težnje.

Ivan Cankar je bil v krogu »modernih« tisti, v katerem se je nedoloceno hrepenenje najsloneje izpreverilo v slutnjo in potem v vse jasnejšo zavest o tem, da zapoditi tistega nečesa drugega, boljsega, resnično bivalo, da so, so tudi v majhnem slovenskem svetu tisti dni. Bil je prvi med pomembnimi slovenskimi umetniki, ki je v vrstah borečega proletariata našel smisel svojega in sploh človeškega življenja. Postal je prvi veliki slovenski umetnik, ki je vso svojo ustvarjalno silo posvetil boju za osvoboditev človeka, boju, ki se bije pod zastavo socializma.

Kot slovenski pisatelj in hkrati socialist je bil Ivan Cankar od nekdaj in je sem ter tja še danes predmet najbolj nasprotujočih si tolačenj in razlag. Eni skušajo razklati njegovo konkretno, človeško celovito osebnost, po sili ločiti Cankarja umetnika od Cankarja socialističnega. Drugi merijo na vati njegovo »marksistično pravovernost«, pogrevajo brezplodne razprave iz predvojnih let, ki se vrte okrog vprašanja, ali je bil Cankar »ekonomski materialist« ali »spiritualistični idealist«, pri čemer navadno razodevajo pomilovanja vredno preproščino v postavljanju in reševanju problemov zgodovinskega materializma, njegove primene na področje literarnih ved. Pisec teh vrstic bi v tej zvezi rad samo ponovil misel, ki jo je zapisal pred več ko desetimi leti: da je vse to pričkanje okrog Cankarjevega svetovnega nazora jalov in brezsmiseln posel.

Pustimo ob strani vsa Cankarjeva lastna pričevanja, izrečena za javnost ali pa kot čisto osebna priznanja prijateljem v pisnih. Pustimo ob strani Cankarjevo zatrjevanje, da ga je v vrste socialne demokracije pripeljalo teoretično spoznanje, 'n da so mu znanstvene knjige o socializmu samo dodobrega dokazale tisto, kar mu je bilo povedalo že življenje samo. Vse to pustimo ob strani, čeprav niti izrečeno ne mislimo, da je bran

pomena za razumevanje Cankarja in njegovega dela.

Zadržimo se pri tistem, kar lahko povzamemo iz pravkar navedenih Cankarjevih besed: da mu je življenje samo povedalo o sebi vse bistveno in najpomembnejše.

Prav v tem se razodeva resnično veliki umetnik: dojetje življenja na sploh in posebej svoj čas do tistih prvin, ki so najpomembnejše za samoosveščanje človeka in človeštva, z nati in hoteti dognano resnico izpovedati na poseben način, v umetniških pričevanjih o zemlji in ljudeh ter o sebi samem.

Prav tak se nam zmerom razodeva Ivan Cankar. O tem svojem temeljnem odnosu do življenja in do resnice o njem je govoril, ko je zapisal v »Beli krizantemi«: »Kar sem videl z očmi, s srcem in z razumom, nisem zatajil; in bi ne bil zatajil za same zlate nebeške zvezde. Resnica pa je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja. Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovito, ne bo ovenelo od pomlad do jeseni...»

To so besede resničnega umetnika. In prav zato gadelj ne more priti nikoli do načelnega navzkrižja med marksizmom in resnično velikim umetnikom, ne glede na to, kakšen svetovni nazor le-ta sicer izpoveduje. marksizem stoji in pada z brezobzirno iskrenim odnosom do objektivnega sveta, z nepremagljivo težnjo dojeti stvari in ljudi, kakršni so, brez predvzetih dogem. Samo tako je mogoča zmaga v boju, ki mu je cilj dejanska osvoboditev človeka. Od tod tisto veliko spoštovanje, ki so ga vsi klasiki marksizma čutili in širili do velikanov umetniškega ustvarjanja, od Shakespeara do Goetheja, od Balzaca do Tolstojca.

V tem odnosu marksizmov do umetnosti je neka podobnost z njihovim odnosom do znanosti in znanstvenikov, ki so — kakor je opomnil že Lenin — večidel zmerom spontani, podzavestni, filozofsko nezoblikovani dialektiki in materialisti.

To kajpak ne pomeni, da marksističnega zgodovinarja in kritika ne zanima umetnikov svetovni nazor. Narobe, zanima ga nemalo, zlasti kolikor umetnik njegova nazorska usmerjenost zavira ali pospešuje prodiranje k bistvom stvari.

Če bi marksizem in njegov odnos do umetnosti tako razumeli ljudje, ki so jim Marxova dogmatika še zmerom zgolj eden izmed mnogih svetovnih nazorov, enako vredni kakor, recimo, krščanski, nietschejevski ali kateri koli drugi svetovni nazor, bi bilo v naših estetiki dosti manj nepotrebnih spopadov s mljni na veter.

S teh vidikov moramo tudi vprašanje Cankarjevega svetovnega nazora postavljati drugače, kakor so ga doslej postavljali zagovorniki in nasprotniki njegove »marksistične pravovernosti».

Zvest resnici in s tem samemu sebi je Cankar ustvarjal svoja velika umetniška pričevanja o slovenskem človeku na prelomu dveh stoletij, da bi se ta človek predramil, spoznal, kdo in kje je, ter pogledal v prihodnost. Zvestoba resnici in s tem samemu sebi je pripeljala Cankarja iz kroga literatov z velikim, toda nedolocnim hrepenenjem, v vrste socialistov. Postal je slovenski socialist, ki je globoko doumel, kar je bilo bistveno: da je stvar slovenskega ljudstva in njegove prihodnosti neločljivo povezana z bojem in zmago socialističnega delavskega gibanja. Ta temeljna ugotovitev o Cankarju odtehta vsa jalova razpravljanja o njegovi »marksistični pravovernosti».

Bil je en s am Ivan Cankar. Ne dva ali celo trije: Cankar-umetnik, Cankar-literat, Cankar-socialist, ki jih je neki treba drugega od drugega odtrgati in jih proučevati strogo ločeno, vsakega zase, da Cankar-umetnik ne bo vedel za Cankarja-socialista, ustrezno dogmam formalistične estetike. Vse obsežno knjižno delo, od »Erotike« do »Kralja na Betajnovi«, od »Hibe Marije Pomočnice« do »Martina Kačurja«, od »Hlapca Jerneja«, »Pohujšanja v dolini šentfiorjanske«, »Kurenta« in »Hlapce« do »Lepe Vide«, je opravil ta edinstveni Ivan Cankar, slovenski pisatelj in socialist, kakor se je sam nazival. Samo človek, ki je bil slovenski pisatelj in hkrati socialist, je v tedajni slovenski

(Nadaljevanje na 4. strani)

Slovenska predstava v pariski Operei

Zvezni odbor ZB je zasedal

Določitev delegacije za skupščino Mednarodne federacije bivših borcev — Predlog, naj bo Dan borcev — 4. julij dela prost

Beograd, 12. maja. Pod predsedstvom Aleksandra Rankovića je bila seja izvršnega odbora centralnega odbora Zveze borcev NOB Jugoslavije. Generalni sekretar Velimir Stojnić je ob tej priliki podal poročilo sekretariata o mednarodnih zvezah ZB, o pripravah za proslavo Dneva borcev, o delu odbora za ureditev zgodovinskih krajev, o stanju grobov naših padlih borcev v tujini in o pomoči okrajem, ki sami ne morejo zagotoviti potrebnih finančnih sredstev za šolanje otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja.

V razpravi o mednarodnih zvezah je izvršni odbor določil stališče glede sodelovanja z mednarodnimi organizacijami bivših borcev. Razpravljali so tudi o aktualnih zadevah v zvezi s prihodnjim VI. generalno skupščino Svetovne federacije bivših borcev. Izvršni odbor je sprejel predlog koordinacijskega odbora Zveze borcev in Zveze vojnih vojaških invalidov Jugoslavije, naj bi bili v delegaciji Zveze borcev in Zveze vojnih vojaških invalidov na tej skupščini Veljko Vlahović kot predsednik, Velimir Stojnić, Marjan Vivoda, Božo Pavlovič in Olga Kreačič za kot člani. Seste generalne skupščine Svetovne federacije bivših borcev se bo udeležil tudi general Miloje Milojevič kot njen podpredsednik. Na seji je bilo sklenjeno predlagati zvezi nemu izvršnemu svetu, naj se Dan borcev 4. julija proglasi za dela prost.

Glede podzvezi posameznih okrajev za financiranje šolanja otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja je bilo sklenjeno, naj se del potreba za ta namen nabavi iz rezerviranih sredstev. V razpravi o finančnih sredstvih so poudarili potrebo točnejšega pobiranja članarine. Izvršni odbor je sklenil, naj se na prihodnjem zasedanju plenuma centralnega odbora Zveze borcev obravnava vprašanje označevanja zgodovinskih krajev, zgraditve umetniških spomenikov in muzejev NOB za slobožniške dejavnosti o narodno-osvobodilni borbi.

Podmladek Rdečega križa pri Moši Pijadu
BEOGRAD, 12. maja. Predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijada je sprejel dopolnilne zasednice republikanskih organizacij Podmladka Rdečega križa, ki se med Tednom Rdečega križa mude o Beogradu kot gostje Jugoslovenskega Rdečega križa. V imenu desetih dečkov in deklic je učenka 7. razreda osemelne šole iz Kosovske Mirovice, Zorka Bjelanović, izročila predsedniku Pijadi šopek cvetja in ga obvestila o delu podmladka Rdečega križa v njeni šoli, ki jo smatrajo za vzorno. Predsednik zvezne ljudske skupščine se je dlje časa prijetno razgovarjal z otroki.

Zdravstvena služba v ZSSR

Povratak naše zdravstvene delegacije iz Sovjetske zveze — Izjava Spasenije Babović o vtisih z obiska

Beograd, 12. maja. Jugoslovenska delegacija zdravstvenih delavcev s članico izvršnega sveta Srbije Spasenije Babović na čelu se je vrnila v Beograd po tritedenskem bivanju v Sovjetski zvezi. Obiskala je Moskvo, Leningrad, Kijev in Taškent, kjer se je seznanila z delom mnogih zdravstvenih ustanov. Proučila je tudi zdravstveno službo v okolici Kijeva in Taškenta. V razgovoru s sodelavcem Tanjugo je Spasenije Babović poudarila, da je bila delegacija sprejeta v Sovjetski zvezi zelo priščno. Prijateljsko čustva izražena naši delegaciji in našim narodom, je rekla to. Babović, pričala o nadaljnjih možnostih za poglobitev in okrepitev sodelovanja tako na političnem, gospodarskem, kulturno-prosvetnem kakor tudi na zdravstveno-socialnem področju. Bilo nam je zelo prijetno in koristno, ker smo imeli

priložnost spoznati delo velikih števil najvišjih medicinskih in znanstvenih ustanov, kakor so n. pr. inštitut Skilvazovskega, inštitut za eksperimentalno patologijo raka, kakor tudi mnoge druge, ki se morejo nedvomno postaviti v vrsto najvišjih zdravstvenih ustanov na svetu. Prav tako smo spoznali delo mnogih drugih ustanov za zdravstveno zaščito sovjetskega ljudstva, kakor so bolnišnice, sanatoriji, poliklinike, otroški dispanzerji, jasi in nekatere zdravstvene ustanove v tovarnah in kolhozih. Na področju zdravstvene zaštite so dosegli v Sovjetski zvezi enotnost zdravstvene službe kot take. Kurativna in preventivna medicina sta organska celota in prav po zaslugi tega imajo zelo velike in dobre uspehe v zdravstveni zaščiti ljudstva sploh. Naša delegacija je bila zelo prijetno presenečena na veliko skrbjo, ki jo posvečajo zaščiti mladine in otrok. Po naši oceni je zdravstvena zaščita otrok znatno razvita in se uspešno izvaja v praksi. Zlasti zbuja pozornost in zupaša zelo močan vtis delo za izpopolnitev medicinskih kadrov, pri čemer so prav tako zelo mnogo storili in dosegli. Danes imajo okoli 300.000 zdravnikov ali po enega na približno 700 prebivalcev in okoli milijon srednjega medicinskega kadra. Poleg tega posvečajo zelo veliko pozornost nadaljnemu strokovnemu izpopolnjevanju zdravnikov. Za ta namen imajo posebne inštitute za strokovno izpopolnjevanje zdravnikov, v katerih delajo sloviti znanstveni medicinski delavci. Prav tako je treba poudariti, da so vsi inštituti medicinske akademije znanosti in fakultete aktivno pritrjeni k praktičnemu izvajanju sodobnih pridobitev medicinske znanosti. Upamo, da bo v kratkem obiskala našo državo delegacija sovjetskih zdravstvenih delavcev in da se bo na ta način nadaljevalo začeto sodelovanje med našimi državama v reševanju problema zdravstvene zaštite, kar bo vsem v skupno korist.

Kongres likovnih umetnikov končan
Sarajevo, 12. maja. Z izvolitvijo nove uprave se je danes v Sarajevu končal IV. kongres Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije. Za predsednika zveze je bil izvoljen kipar Antun Avguštinčić, za podpredsednika Boris Kalin in Djordje Andrejevič, za sekretarja pa Stojan Čelič in Aleksander Luković. Kongres je izvolil tudi umetniški svet in odbor za kulturne zveze z inozemstvom.

Moderni galeriji v Ljubljani so slični odprli mednarodno razstavo lesorezov Xylon 1956. Razstavo, ki jo je organiziralo mednarodno društvo lesorezcev Xylon s sedežem v Zürichu, je odprl v imenu Moderne galerije v Ljubljani njen ravnatelj dr. Karel Dobida. Ugotovil je, da predstavlja že druga razstava te vrste v Ljubljani mednarodno priznanje naši Galeriji in naši umetnosti, hkrati pa izrazil prepričanje, da bo bogato razstavljeno gradivo, ki obsega dela najrazličnejših smeri grafičnih ustvarjalcev iz Evrope, Azije in Amerike, prispevalo k vzajemnemu spoznavanju med narodi. Otvorile so se udeležili tudi podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Ferdo Kozak, podpredsednik izvršnega sveta LRS dr. Marjan Breclj, rektor univerze dr. Anton Kuhelj in številni drugi pomembni politični in kulturni delavci ter občinstvo.

Na razstavi Xylona, ki je bila prenešana v Ljubljano iz Zürich, je razstavljenih 307 del, 149 avtorjev iz Avstrije, Belgije, Brazilije, Finske, Francije, Grčije, Italije, Japonske, Jugoslavije, Kitajske, Mehike, Nizozemske, Poljske, Švice, Velike Britanije, Zahodne Nemčije in ZDA. Večina narodnosti je sodelovala tudi že na prvi razstavi Xylona pred dvema leti, na novo pa so se letos vključili v to mednarodno umetniško skupnost razstavljalci iz Brazilije, Grčije, Japonske in Kitajske. — Izbor del v Ljubljani je opravila žirija, v kateri so bili Karel Dobida, Božidar Jakac in France Mihelič. — Na sliki: Chao Yen-Nien (Kitajska) — Pospešimo naše gradnje! (tonski lesorez)

Gozdarska razstava v Osijeku

Osijek, 12. maja. Danes so v Osijeku odprli razstavo gozdarske, lesne industrije in modernega pohištva. Razstavlja 74 podjetij iz vseh krajev države kakor tudi tovarne strojev za obdelavo lesa iz Berlina in Prage. Otvorili razstave je prisotnih tudi član zveznega izvršnega sveta Slavko Komar. Odprta bo do 21. maja.

PRED I. LETNO SKUPŠČINO ZVEZE TRGOVINSKIH ZBORNIC

OSKRBOVANJE TRGA

Iz poročila upravnega odbora Zveze trgovinskih zbornic

Beograd, 12. maja. V Beogradu bo 15. maja I. redna letna skupščina Zveze trgovinskih zbornic Jugoslavije. Na skupščini bodo poročali o delu upravnega odbora, poleg tega pa bo skupščina sklepala tudi o izpremenbah in dopolnitvah statuta zveze, o ustanovitvi skladov pri Zvezi trgovinskih zbornic ter o pravilniku o upravljanju sredstev rezervnega in investicijskega sklada.

Letno poročilo upravnega odbora pravi, da je po daljši nestabilnosti tržišča v drugi polovici lanskega leta prišlo do izboljšanja. Dobra letina, povečanje industrijske proizvodnje, določanje najvišjih cen industrijskih surovin, dogovorjene odkupne cene kmetijskih pridelkov ter imobilizacija denarnih sredstev pri gospodarskih podjetjih in proračunskih ustanovah — vse to je pozitivno vplivalo na trg, čeprav pa se je lani industrijska proizvodnja povečala, se vendarle čuti pomanjkanje mnogih industrijskih izdelkov. Tako na primer industrija usnja, obutve in gume ni mogla zadostiti potrebam trga. Posebno veliko je bilo pomanjkanje usnja za popravila in nekatere vrste obutve. Upravni odbor Zveze trgovinskih zbornic predlaga, naj skupščina zahteva od pristojnih državnih organov, da poskrbijo za boljšo preskrbo domačega trga z usnjem za popravila obutve in izvoz usnja vskladno s potrebami domačega trga. Lanj je bilo na trgu tudi pomanjkanje kovinskih izdel-

dogajalo, da smo morali isto blago naknadno uvažati. — Na preskrbo trga je vplivala tudi slaba realizacija uvoza potrošnega blaga. Predvideno je bilo, da bo uvoženega potrošnega blaga za 1.250 milijonov deviznih dinarjev, realizirana pa je bila samo petina s klirngom in nekaj več s kompenzacijami. Lanj je primanjkovalo tudi tekstila, predvsem platna, blaga za zimske plašče in nekaterih drugih vrst blaga. Z uvozom blaga so bile deloma pokrite potrebe, toda to uvozeno blago je bilo zelo hitro prodano. Bržkone bo tudi letos pomanjkanje nekaterih tekstilnih izdelkov. Za pomanjkanje tekstila je vzrok tudi v manjši industrijski proizvodnji v januarju in februarju zaradi zmanjšane električne energije v Sloveniji in Hrvaški. Letos se opaža manjše povpraševanje po tekstilnem blagu, deloma tudi zaradi zmanjšanja potrošniških kreditov, za katere so pogoji veliko bolj zaostreni.

Poročilo govori tudi o pomenu decentralizacije trgovskega omrežja. Poročilo pravi, da je decentralizacija leta 1953 pozitivno vplivala na pozitivitev trgovinskega prometa, kakor tudi na borbo proti monopolizmu, toda z uvedbo izprememb uredb o trgovinski delavnosti so se pri mnogih ljudskih odborih opazile negativne težnje po ponovni koncentraciji trgovskih podjetij in ustanavljanju velikih trgovskih podjetij. Poročilo ugotavlja, da je šele intervencija državnih organov preprečila ponovni monopolizem v trgovini na drobno.

Poročilo govori tudi o družbenem upravljanju v trgovini, zlasti o vlogi potrošniških svetov. Danes imamo v vsej državi 1100 potrošniških svetov. V Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Črni gori se potrošniški sveti ustanavljajo predvsem pri podjetjih na drobno, v Sloveniji in Hrvaški pa je težje na ustanavljanju potrošniških svetov pri večjih trgovskih podjetjih. Zaradi pomanjkanja enotnih predpisov so bili različni kriteriji tako za določanje področja potrošniških svetov kakor tudi za način njihove volitve. Upravni odbor predlaga izdajo ustreznih zakonskih predpisov, ki bi predvidevali tudi potrošniške svete pri trgovskih in proizvodnih podjetjih, pri podjetjih na veliko, posebno pri tistih, ki se bavijo s prometom sadja in povrtnine, lesa in kurjave, kakor tudi da naj se iniciativa za ustanavljanje potrošniških svetov prenese na zbere volivcev. Upravni odbor predlaga, naj bi potrošniške svete volili samo stalni potrošniki, naj se pristojnosti svetov uredijo s pravilniki o njihovem delu, ki bi jih izdajali ljudski odbori, kakor tudi, da bi sveti lahko sklepali samo kolektivno.

Poročilo govori podrobno o enah industrijskih in kmetijskih pridelkov, o organizaciji in finančnih vprašanjih, o nagrajevanju in strokovnem usposabljanju kadrov ter o delu sekcij pri Zvezi trgovinskih zbornic.

Beograd... a opera v Parizu

Paris, 12. maja. Z opero »Hovansčina« Musorgskega se je danes predstavil pariškemu občinstvu umetniški ansambel beogradske Opere in baleta, ki gostujeta v glavnem mestu Francije v okviru III. mednarodnega festivala igrane in glasbe. Na festivalu bodo nastopili še ansambli iz Zahodne Nemčije, Velike Britanije, Vzhodne Nemčije in Italije. Poleg dveh predstav »Hovansčina« bodo beograjski umetniki uprizorili do 16. maja tudi dve predstavi Borodinevega »Kneza Igorja«. Po gostovanju v Franciji bo ansambel beogradske opere odpoval v Zahodno Nemčijo, kjer bo prav tako na wiesbadenskem glasbenem festivalu predvajal »Kneza Igorja« in »Hovansčina«.

V dramskem delu pariškega festivala bo nastopilo poleg dramskih skupin iz 18 držav tudi gledališče iz Ljubljane, ki bo uprizorilo Cankarjevo »Hilapce«. Prvi dve uspehi gostovanj na tem festivalu dreme jugoslovenskega narodnega gledališča iz Beograda sta izvali posebno pozornost pariškega občinstva, ki sedaj z zanimanjem pričakuje novi nastop jugoslovenskih umetnikov.

Najlepše ilustracije prinaša TOVARIS

Lahko bi imeli

Zagrebčani so zelo zadovoljni s trgovinami, ki delajo neprekinjeno od jutro do večera

Ce zaneset pot koga v Zagreb, bo opazil, da obratujejo nekatere trgovine do poznega večera. Tem trgovinam pravijo Zagrebčani »non-stop« trgovine, ker so odprte neprekinjeno od jutra, ozvroma, bolje povedano, da v Zagrebu lahko kupi kar si želiš, hčeš in potrebuješ ob vsakem času. »Non-stop« trgovine imajo v Zagrebu že več kot dve leti. Potrošniki so zelo zadovoljni, da je bivši ljudski odbor mesta Zagreba prisluhnil njihovim željam in izdal odločbo, da morajo biti nekatere trgovine, posebno tiste s prehranbenimi predmeti odprte neprekinjeno ves dan. Tako zagrebškimi potrošnikom zdaj ni treba sredi delovnega časa letati od trgovine do trgovine, da si nabavijo to, kar potrebujejo za vsakdanje življenje. Usrečeno je tudi iskerim gospodinjstvom, ki so bile prej prisiljene prilagoditi svoje gospodarske skrbi delovnemu času v trgovinah. To jim je vzelo mnogo dragocenih ur in jih tudi močno utrujalo. Zdi se teh stvari rešene, življa in drugo blago kupujejo od istem času, ki jim najbolj ustreza. »Non-stop« trgovine so v glavnem mestu Hrvaške na prometnih sredstvih in blizu železniških postaj, v predmestjih pa ob glavni tramvajskih križiščih. Neprekinjeno od 6. do 21. ure poleg, in od 7. do 21. ure pozni-

Nova rudna ležišča

Makedonija je v pogledu raziskanih terenov rudnih bogastev na zadnjem mestu, čeprav so rudna ležišča v Makedoniji nedvomno zelo bogata. To je pokazalo tudi raziskovanje Geološkega zavoda iz Skoplja, ki se prav zadnje čase močno ukvarja z iskanjem novih ležišč po vsej republiki. Leto je dalo v zadnjem času lepe uspehe in potrdilo, da je Makedonija na rudnih resniško zelo bogata. Srokovnjaki Geološkega zavoda so na teh preiskavah terena ugotovili, da je v zahodni Makedoniji več nahajališč raznih rudin. Na področju Gostivarija pa preko zahodnega dela Bukovnika ter vse do Kitevea so odkrili več nahajališč železne rude, katere srednji odstotek znaša 36 do 38 odstotkov. Nekoliko bližje na področju Debarca ter v okolici Ohrida so odkrili železni škrljevec, katerega rezerve čenijo na okrog 100 milijonov ton s povprečkom 20 do 22 odstotkov železa.

Največje presenečenje pa predstavlja rudnik Tamiste. Najprej so računali, da je v njem za okrog 6 milijonov ton rezerv železne rude, medtem pa so že lanj odkrili, da znaša ta rezerva okrog 40 milijonov ton. Zaradi tega je k-

čevski rudarski bazen mogoče prijeti med najbogatejše železne rudnike v državi. Računajo, da je tu vsega za okrog 60 milijonov ton rezerv železa. Še letos bodo začeli izkoriščati rudnik Zvan. Zgradili so že železniško progo, ki se pri Bakarnom Guvnu spaja s progo Bitolj — Skoplje. Računajo, da bodo od tod letos izvozili 10 do 15 tisoč ton rude, kasneje pa bodo izkoriščanje še povečali. Poleg te važne surovine za naše železarne bodo v rudniku pridobivali tudi znatne količine fosfornih gnojil, saj vsebuje tamkajšnja ruda tudi 0,8 do 1 odstotek fosforja.

Poleg rudnika Zvan bodo začeli tudi izkoriščati tudi rudnik Požarane pri Gostivariju, nato pa tudi rudnik Damjan, Med vsemu je seveda najpomembnejši rudnik Tamiste, kjer znaša srednji odstotek železa 36 do 38 odstotkov. Rudo bodo od tod prevažali do Srebjana z žičnico, nato pa čez važne surovine za naše železarne bodo v rudniku pridobivali tudi znatne količine fosfornih gnojil, saj vsebuje tamkajšnja ruda tudi 0,8 do 1 odstotek fosforja. Poleg rudnika Zvan bodo začeli tudi izkoriščati tudi rudnik Požarane pri Gostivariju, nato pa tudi rudnik Damjan, Med vsemu je seveda najpomembnejši rudnik Tamiste, kjer znaša srednji odstotek železa 36 do 38 odstotkov. Rudo bodo od tod prevažali do Srebjana z žičnico, nato pa čez važne surovine za naše železarne bodo v rudniku pridobivali tudi znatne količine fosfornih gnojil, saj vsebuje tamkajšnja ruda tudi 0,8 do 1 odstotek fosforja.

Zaradi tehničnih težav in velikih izdatkov, ki bi jih zahtevala zgraditev lastne televizijske postaje, bodo mogli Zagrebčani in prebivalci mesta na daljavo do 200 km gledati za sedaj samo inozemske programe. Morda se bodo čez leto dni na televizijskih ekranih pojavile tudi projekcije prvega domačega programa. Oddajnik na Sijemenu in reletni postaji na Učki in Stipan-grču so prvi korak bodočega jugoslovenskega televizijskega omrežja, ki se bo širilo od Sijemena proti Beogradu in Ljubljani, od Stipan-grča pa proti Dalmaciji in Bosni. V domači radioumestnji računajo, da bodo mogli čez dober čas poslati na trg prve televizijske sprejemnike. Tovarna radioaparatorov v Zagrebu je že izdelala prototip televizorja, isto pa je storila tudi slovenska tovarna radioaparatorov.

Ivan Cankar: »Ali nismo medtem prišli tudi že na oblast?«

RAZPIS
za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS
od 1. septembra 1956 do 31. januarja 1957
Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se aktivno uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvih itd., in jim je zato nujno potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma. Prijave s osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah in tečajih, o statusu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu, zapolnosti in višini mesečnih prejemkov pošljite do 25. junija 1956 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37-II, trakt, telefon št. 23-981 int. 208 — hkrati pa tudi na svoj občinski komitej ZKS. Sola ima internet. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

Ob robu dogodkov

'Veliki Evropejec'

Churchillova izjava v Aachenju, kjer se mu pred dnevi podelili odlikovanje Karla Velikega za njegovo prizadevanje za evropsko integracijo...

Volilne obljube

TRST, 12. maja (po telefonu). Italijanska vlada skuša pripraviti vladni program v Trstu predvsem na področju obrambe in turizma...

Represalije

Oblasti so v zgodovini vedno skušale z vsemi sredstvi zatreti odporne gibanja. Vsako dejanje, rodoljubov je terjalo - represalije.

Ne bi bilo težko razumeti česa njuni tovariši in v razumevanjem bi brali poročila o tem, kako so v odgovor položili peklenske stroje, izvedli vrsto akcij, sprožili demonstracije...

Danes volijo Avstrijci

Millijonska sredstva za predvolilno kampanjo - Deset strank se poteguje za naklonjenost štiri in pol milijona volivcev

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

Dunaj, 12. maja (Po telefonu). Z današnjim dnevom se bo končala razgreta predvolilna borba, večtedenska uvertura k jutrišnjim odločitvi pred volilnimi skrinjicami.

Z današnjim dnevom so izvele akordij jazov, ki so ponekod spremljali oglednice besede političnih govornikov na zborovanjih, poštarji so poslednjič napolnili nabiralnike po vseh in le še v večernih radijskih oddajah je rezerviran čas za poslednje besede, ki jih bodo naslovili nekateri vodilni politiki na predvečer volitev svojim volivcem.

Volilne obljube

TRST, 12. maja (po telefonu). Italijanska vlada skuša pripraviti vladni program v Trstu predvsem na področju obrambe in turizma...

Burgiba odpotval

Pariz, 12. maja (Tanjug). Obisk tunizjskega predsednika Habiba Burgiba v Parizu ni prinesel pričakovanega konca. Burgiba je danes odpotoval v Tunis...

MARSEILLE. Iz marsejskega pristanišča je izplula ladja 'Pa-teur' s 3.800 vojaki...

MOSKVA. Prvi podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan je včeraj sprejel norveške delegacije...

KAIRO. Egiptovski minister brez listine Anvar el Sadat bo jutri prisel na uradni obisk v Zahodni Nemčiji...

kanclerja Raaba s podpisom 'On misli na vas, zaupajte mi'. Avstrijski tisk je v tem času opravil veliko nalogo. Tiskovne konference so bile na dnevnem redu...

Demonstracije prenehale

Preiskava o atenskih neredih - Atenska ulica, kjer je britansko veleposlaništvo, preimenovana po obsejnih Ciprcanih - Odložen obisk ameriških pomorskih enot

Atena, 12. maja (Tanjug). Preiskovalni organi, ki iščejo krivce za neredi, ki so se pripetili pred tremi dnevi v Atenah, dopuščajo možnost, da so nekateri policiji prekoračili pooblastila in v zvezi s preprečitvijo strelnih demonstracij...

Ulbricht: Razorožitev prvi pogoj za združenje Nemčije

BERLIN, 12. maja (Reuter). Generalni sekretar evropskega združenja Walter Ulbricht je izjavil danes, da bo prišlo do ponovne združitve Nemčije samo po medsebojnem sporazumu obeh držav.

NOVA LEŽIŠČA NAFTA NA KITAJSKEM

Peking, 12. maja (Nova Kitajska). V bazu Džungarija v Severnem Sikiangu so odkrili nova nahajališča nafte na prostoru tisoč kv. kilometrov.

NOVA LEŽIŠČA NAFTA NA KITAJSKEM

Peking, 12. maja (Nova Kitajska). V bazu Džungarija v Severnem Sikiangu so odkrili nova nahajališča nafte na prostoru tisoč kv. kilometrov.

FRANCOŠKA LETALSKA INDUSTRIJA

Mystère in Vautour

Nad našimi glavami je sšermelo. Slišati je bilo kot strel iz topa, kajti nebo je bilo jasno. Spremljevalce nam je pomno govedal: 'Mystère IV je prebil svoji sid...' Odlični stroj, ki lahko preseže brzino svetla in vzpenjanju...

ODSEV V VODI

Potapljaška afera

Sovjetska vlada je 4. maja poslala britanski vladi noto, s katero zahteva pojasnilo v zvezi z britanskim potapljačem, ki so ga videli med sovjetskimi rušilci - Britanska nota trdi, da je kapetan Crabb odela potapljaške poskuse in je pri tem verjetno utonil

Moskva, 12. maja (Reuter). V Moskvi so uradno sporočili, da je sovjetska vlada 4. maja poslala britanski vladi noto, s katero zahteva pojasnilo v zvezi z britanskim potapljačem...

Velika Britanija priznala Maroko

Madrid, 12. maja (AFP). Britanski veleposlanik v Madridu je uradno obvestil špansko ministarstvo za zunanje zadeve, da je Velika Britanija sklenila priznati enotnost in neodvisnost Maroka.

Zboljšanje položaja

Hamarskjöldovi razgovori dokazujejo - piše 'Novoje Vremja', da je možno mirno rešiti izraelsko-arabski spor

MOSKVA, 12. maja (TASS). Časopis 'Novoje Vremja' je pri obliči uvodnik o Srednjem vzhodu in misli generalnega sekretarja OZN Hamarskjölda na tem področju...

NOVA LEŽIŠČA NAFTA NA KITAJSKEM

Peking, 12. maja (Nova Kitajska). V bazu Džungarija v Severnem Sikiangu so odkrili nova nahajališča nafte na prostoru tisoč kv. kilometrov.

NOVA LEŽIŠČA NAFTA NA KITAJSKEM

Peking, 12. maja (Nova Kitajska). V bazu Džungarija v Severnem Sikiangu so odkrili nova nahajališča nafte na prostoru tisoč kv. kilometrov.

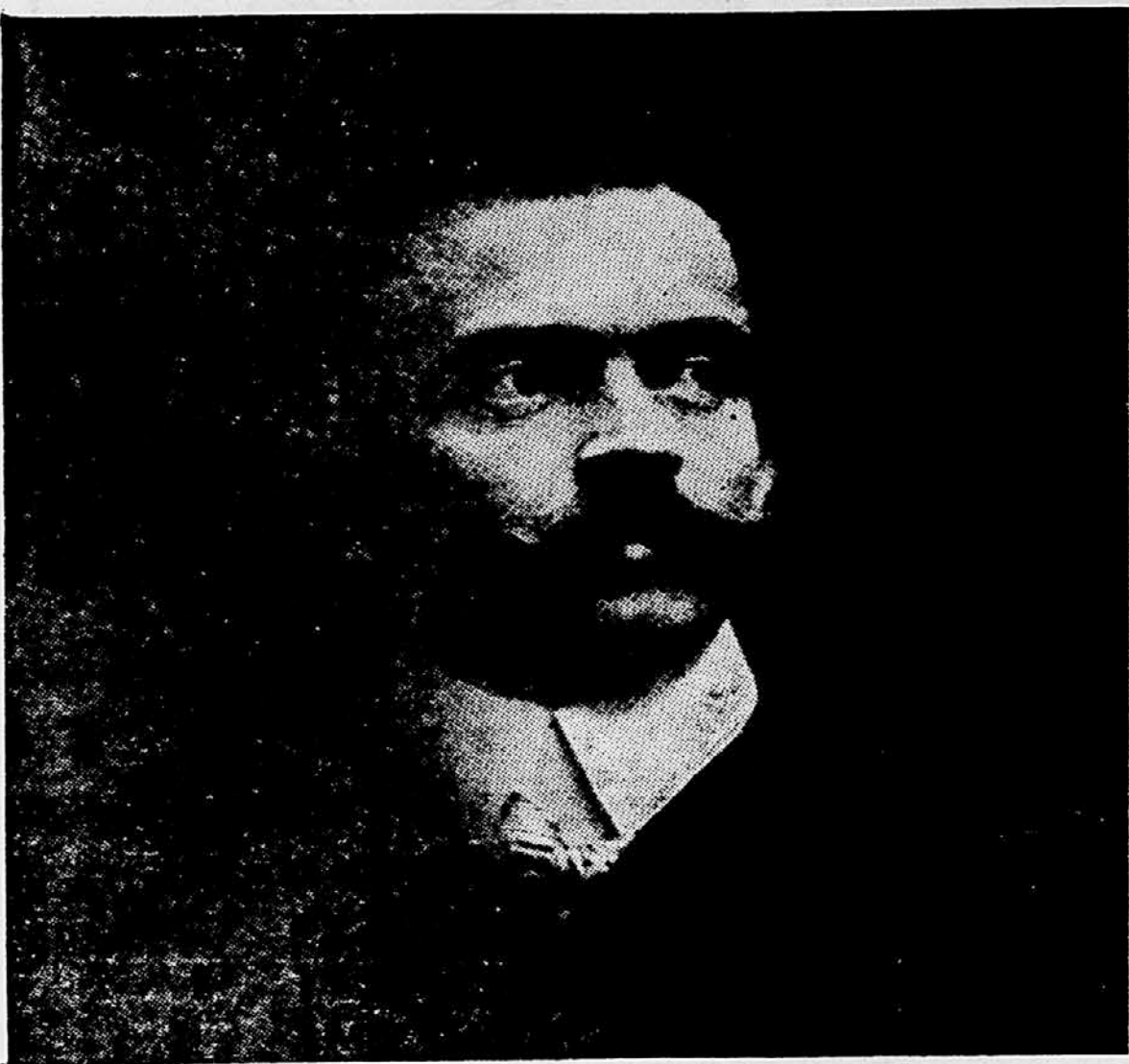
FRANCOŠKA LETALSKA INDUSTRIJA

Mystère in Vautour

Nad našimi glavami je sšermelo. Slišati je bilo kot strel iz topa, kajti nebo je bilo jasno. Spremljevalce nam je pomno govedal: 'Mystère IV je prebil svoji sid...' Odlični stroj, ki lahko preseže brzino svetla in vzpenjanju...

Ob jubileju: v veliki svet

Podoba Ivana Cankarja po fotografiji Frana Vesela iz leta 1905.

BORIS ZIHERL

Ivan Cankar in naš čas

(Nadaljevanje s 1. strani)

resničnost lahko tako brez...

clalietične književnosti nujen...

Ce bi hoteli oceniti stanje...

več človeku nič posebnega, se...

Ne zgori se reško, da z žda...

Tako je nekje zapisal: »Od...

Ivan Cankar je napovedal boj...

Tak je bil Ivan Cankar, naj...

Šuka, Maks Srncev, kovač Ka...

Tak in takšen Cankar je nujno...

V ljubljanski Drami se je za...

»Mislil, da takina drama lah...

»Natančneje, trinajstega decem...

»Tavrat sem bil že izredno...

»Čudno, da je danes toliko...

»Nova krč je zaplala po premr...

»Vkljub dejstvu je vztrajal, se...

»Da bi ga bilo veliko ob vseh...

»Cankar je napisal Hlapce z...

»Za novo življenje BLAGOSLOVI...

»Cankar je napisal Hlapce z...

»Zadaj sem ga našel pri vaji...

»Tako je med drugim v različnih...

»Telega osnovnega režijskega...

»Govorje bomo le te ali one...

»Govorje je Cankar naš najm...

Z NJEGOVE VRHNIKE

Na odru star, a vselej nov na...

Za malo bidermajersko mizic...

Kljub dejstvu so ljudje Cankar...

Tak je bil Ivan Cankar, naj...

Tak in takšen Cankar je nujno...

V počastitev osemdesetletnice...

»Kljub dejstvu je vztrajal, se...

»Da bi ga bilo veliko ob vseh...

jemu sosedu malj Kodermanov...

»Cudno, da je danes toliko...

»Nova krč je zaplala po premr...

»Vkljub dejstvu je vztrajal, se...

»Da bi ga bilo veliko ob vseh...

»Za novo življenje BLAGOSLOVI...

»Cankar je napisal Hlapce z...

»Zadaj sem ga našel pri vaji...

Ivan Cankar: Ilustracija za komedijo »Za narodov blagor«.

PODOBE IN PRICEVANJA

IZ PISATELJEVEGA
ROJSTNEGA KRAJA

NA KLANCU

Vrhnika — kdo ne pozna prijazne dolge vase na koncu Barja? Siroka bela cesta pelje skozi njee pred nekaj leti zrasla velika usnjarna, zraven so pozidali nove hiše, ob cesti je tudi Cankarjev spomenik, drug, mogočnejši spomenik partizanskega junaka pa prihaja potniku naravnost naproti s pobočja hriba; na desno roko se dviga Sv. Trojica, in tam, kjer cesta zavije v rido, ostane na levi soteska ali skalnata globel, v kateri izvira Ljubljanica. Kdo ne pozna Vrhnike! Bodisi s šolskega izleta, bodisi s takega ali

HISA NA KLANCU

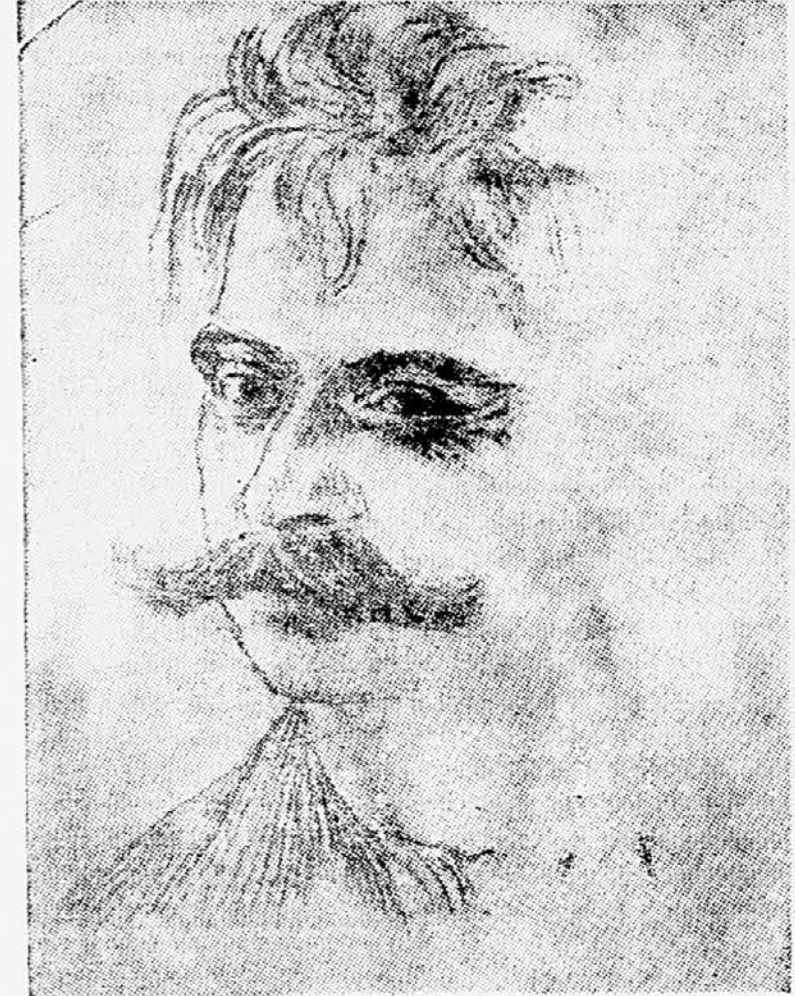
Pa vendarle stopimo na spoštljivo kratko romanje po vsakdanji Vrhniki našega časa, čeprav se nam pri tem njena praznična umetniška podoba spriti izmika. Morda bomo spetoma vendarle pobliže občutili pesnikove radosti in bridkosti. Morda bomo potlej laže počutili s ponosnim občutkom, da nam je danes neizrekljivo bližji, kakor je bil svojim sodobnikom, in da

BELA GRLICA NAD ZELENO VODO

Stopil sem po Klancu v hrib. Zdel se mi je nekako gol in opustošen, v davnem spominu je bil videti bolj zarasčen in silkovit, in pust velet je bril. Kalvarija je v razvalinah. Toda po travi je vse pisano pasjih viljolic in drugih pomladnih rožic. Po obronkih na gosto cvete črni trn. Pogledal sem proti Ljubljani, proti Rožniku, in kakor da bi srečal pisateljev domotožni pogled, ki je prihajal od onod: »Lepo jutro je bilo, tako čisto in jasno, da sem razločil v daljavi belo grlico, Sveto Trojico. Tam je bila moja mladost.« Začutil sem, da stojim na posvečenih tleh. A dalje pravi: »Vsa dolina, prav do vrhnških hribov, se mi je zdela kakor raven.«

Pogledal sem: hribi krog in krog obzorja so stali še v strogi zimski črnini. Toda dno je bilo baržunasto zeleno in po njem se je vila zelena reka. A tudi v pogrebno črno bližnjih pobočij se je že razločno vpletala iskriča zelena vezenina. Na nebu je pozvaljan jasen dan. In res, tudi Cankarjeva črtica se konča: »Kje bridkost? Tako sladko mi je bilo pri srcu kakor nikoli poprej. —

Sklonil se je in pobral odvrženi vršček muzevne veje; pastirček si je bil urezal pomladno piščal. Bogve kateri je bil, morda drobni bosonogi Janeček. Nehote sem se ozri, da bi z gledal kustravo, nadobudno glavico. Pa ravno ta čas ni bilo nobene take na spregled. Lep je sprehod do Močilnika. Sikoviti izvir Ljubljanice je postal prava turistična točka z buffetom in plesiščem. Toda med smrekami, ki jim korenine obilno namirna in šumeča voda, v zavetju sončnih skal, so še zmeraj kotički, kjer se človek zlahka zamakne v blaženost prirodne lepote. Zamisljeno in ganjeno lahko prislušne govorice otroško čistega srca, ki je pisatelju vse življenje prišepetavalo žareče in ukazovalne resnice hrepenenja in pravičnosti... Toda vrniti se je treba. Mimo stvari, ki jih čas ne prizadene, naj spregovore o pisatelju tudi ljudje, živi in občutljivi otroci svojega časa.

LASTNA PODOBA

drugačnega obiska, ali vsaj s potovanja, tako mimogrede. Seveda, taka je tudi v mojem spominu in lahko bi pa našel značilnosti njene sodobne panorame v pravem zaporedju bodisi s tega konca, iz Ljubljane, ali pa z one strani, ko se cesta prevlači z Notranjskega in te Vrhnika prva domače pozdravi pri vstopu v Ljubljansko kotlino.

Je pa še druga, drugačna Vrhnika, ki se ne vidi s ceste. In ta ima vrsto svojih posebnih znamenitosti, majhnih stvari z velikimi imeni. Tu je most in spodaj Enajsta šola, tu so kapeljni v zeleni vodi, za katero gremo lahko tja noter do Močilnika, zgoraj, na bregu, so Mesarjeve klade in od tam se pot opre na Klanec, ki vodi na Kalvarijo... Preveč bi bilo naštevati in tudi zaporedje ni važno: to je Cankarjeva Vrhnika, ki se pred očmi spominna razrašča v pravcati svet zase. Tudi to Vrhniko poznamo vsi, od solarjev in slučajnih bralcev do prijateljev in zanesenih romarjev, več, ta Vrhnika nam je vsem pri srcu kot ljub in domač kraj, njene bajte in njeni ljudje žive trajno v spominu našega srca. In kakor pomisliti nanjo, se ti prikaže resničnejša od one resnične Vrhnike, kajti njena podoba je obžarjena z glorio velike umetnosti.

In ko sem se odpravil tja v prijazno dolgo vas na koncu Barja, da bi poiskal in pregledal živa pričevanja o pisatelju, ljudi in stvari, ki hranijo neposredne spomine nanj, sem si zastojal obujal obe podobi Vrhnike: nisem ju mogel združiti v eno ali vsaj razbrati iz prve drugo in narobe. Ne zato, ker bi se bil kraj v desetletjih tako spremenil. Ne zato, ker bi jo bil pisatelj slabo ali napak opisal. Temveč zato, ker je lepša in resničnejša izmed njiju ustvaril umetnik, ki jo je ljubil in ocvražil in videl v njej stvari, katerih navadno oko ne more zaslediti. Zato ker je v njej in iz nje izrazil svoj mogočni svet, ker je malo resničnosti povzdignil v svojo veliko vizijo.

In vedel sem, da bi bilo nemiselnost in klavrno, iskati globljih pričevanj ali pojasnil o Cankarjevem delu. Upal sem le, da se mi bo tod in tam utrlil ljub spomin iz njegovega pisanja s svežo silo. Res, pričakoval sem, da bom našel ljudi, ki so ga poznali, med katerimi je živel, o katerih je pisal. Toda o čem bodo lahko pričali: o njem, ki je živel in pisal nerazumljen kakor tujec sredi domačije, ali pa zgolj o sebi, o svojih človeških lastnostih, katerim je bil tako strog goreč in pravičerski sodnik? Da, pričevanja o pisateljevi veličini so lahko dvojna: taka, ki dajejo prav njegovi obsojci, značevanju in sveti jezi,

OB IZVIRU LJUBLJANICE

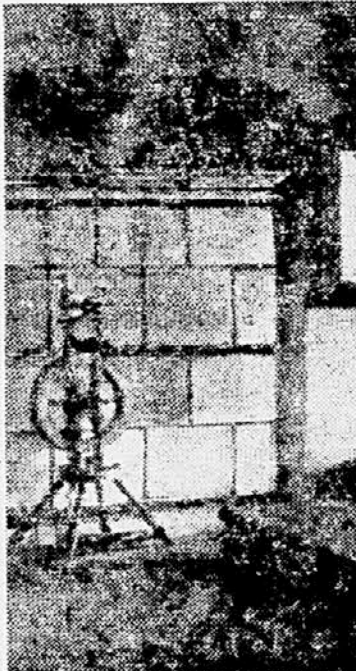
do kraja poznamo in razumemo njegovo človeško in z njo pisateljsko podobo?

Edini pravi vir za spoznavanje njegovih misli in lastnosti nam mora v resnici biti njegova umetnost, kjer se je izražal brez zadržkov in pač celo mimo lastne volje. Veliko manjšega pomena so vsa ostala pričevanja, tudi tista, ki jih je sam pustil o sebi. Pomislimo samo, kako »razočarana« je bila večina bralcev, ko je izšla njegova korespondenca. Zares, kako malo nam nudi takega, iz česar bi lahko skleпали o usodnih potezah njegovega umetniškega značaja.

In če se spričo vsega tega vendarle odločimo za »poizvedovanje«, si moramo v opravičilo zapisati: radovednost. Saj radovednost okrog velikih ljudi tako bujno cvete. In to ni ni tako napak. Navsezadnje bo morda čisto zanimivo, zvedeti za kakšno živo podrobno o njegovih »vsakd-njih« podobih, kakršni so videli, srečavali in ocenjevali njegovi najbližji rojaki. Če drugega ne, se v njihovih besedah lahko zrcali čas, iz katerega je rasel. Lahko se zrcalijo razmere, iz katerih se je pogljal tako odločno in visoko.

TRUJE KROJČI

Nekateri stari Vrhničani še prav živo pomnijo Ivana Cankarja. Poznali so njegov rod in prav dobro so poznali tudi njegova samega. Saj jih je zmeraj bodila v oči njegova »bohemska« pojava, vznemirjal jih je človek, ki nikoli ni maral za posvečene navade maščnega kraja. Vznemirjal jih je in izzival njihovo obsodbo, vznemirjal pa jih je morda tudi do tolikšne mere, da so mu izkazovali neko nezaved-

OCETOVA DELAVNICA

no in nehoteno spoštovanje. Vsa današnja, ko so njihova občanska čustva do službne ovčice še zmeraj živa, se vanjo hkrati meša neki zadržani ponos na slavnost, čeprav ne docela umljivo usodo znamenitega rojaka.

V izročilu še živi spomin na Ivanovo oče. Bil je znan in cenjen krojač, rekel pa so mu »dijaški Regimentschneider«. Krojač v naslednjem rodu je bil Ivanov oče. O njem je pripovedovala Cilka Brenčičeva. Njeni domači so imeli gostilno in v Cankarjevih časih je bila mlada natakarica. Našel sem jo pri kuhinji in v skrbah za malo vnučico. »O Cankarjevih? Dosti bi že vedela povedati, pa malo dobrega. Matere nisem poznala, očeta pa dobro. Bil je pri nas na stanovanju.

Bil je majhen možiček, pa velika usesa je imel, take dolge krhlice, in prav širok nos. Zmeraj je hodil v šlapah. Tu gor na naših sobah je sival delavsko konfekcijo za Malavasiča. Drugi ljudje mu tedaj niso več dajali šivati, čeprav je bil vsem tem zanesljivo trdno, da priden delavec — kadar ni bilo

pijače. Zmeraj je imel pri sebi frakeljček — tukajle v žepku na suknjicu ga je nosil — in Johana je bila ravno taka. Največ mu je pošiljal denar sin Jože iz Pariza, ki je bil tam »Damen-schneider«. Tisti je moral bita hudo fin človek, ker je zmeraj točno pošiljal vsakega prvega. Zato smo tudi očetu lahko dajali na kredit. Kakšenkrat je dobil tudi od Ivana, če ga je ravno ujel, kakšnih 10 kron.

Hudobje pa ni bilo v njem, tisto je res, bil je dobrčina. Pustil je nas otroke, da smo vrteli njegov stroj, dokler nismo polomili igle. Nekeč sva se napravila v maskore. Dala sem mu na glavo senčnik od luči, pa še cunjno okoli, tako po otročje pač. In sva se šla v gostilno kazat. Pa je nekdo rekel: »Jože, bodi, bodi pameten«. No, dal je tisto z glave in prisedel s svojim frakelčkom. Nekeč pa sem ga zalotila, ko je stikal po tisti stari omarici v gostilni, pa sem zavpila: »Mama, Cankar šnops krače!«

Zmeraj je bral iz kakšnih debelih knjig. Stiranjstega leta pa so se naša mati hudo bali, kadar je preklinjal cesarja.

Ja, umri je pa tako. Kovter si je prav močno potresel z naltalnom in ko je pomoci vstal, ves omoten od pijače in tistega du-

Cakajte, tule imam še nekaj. Moji prijateljci je zapisal v spominsko knjigo, pa sem si prepisal:

Rože uvenejo,
Lica usahnejo,
V srcu le sanja
Otožen spomin...

Eh, Cankarček...

Mimogrede sem se ustavljal tudi pri vdovi Franca Jurca, Cankarjevega sošolca. Tudi ona ga je poznala. Doma je bila v gostilni Janša na Drenovem griču.

Kadar je šel peš v Ljubljano, se je ustavljal pri nas na četrty vina, ne več ne manj. Naša mama pa mu je dala še kakšne cigarete. Malo je govoril, nekoliko otožen je bil. Se zdaj ga natančno vidim, kako je sedel pri tisti mizi. Moja sestra Francka je bila zelo, zelo čedna in Cankar je bil rad zahajal k nam... Morda bi ona vedela še kaj povedati, ampak zdaj je že zelo bolna.

Anton Jurca, bratranec njegovega moža je v Ameriki zbral denar, ko so na Vrhniki postavljali spomenik. Z drugimi ljubitelji je prišel tudi k odkritju. Seveda je bil med najbolj vnetimi organizatorji njen mož.

Imela sva pet snov in vse je znal, da so morali pomagati. Prav hala sem se zanje, ko so morali prekladati take težke skale.

čudak. Tu so zbirali zanj denar, on pa je prišel na Vrhniko, v gostilno, kjer so tarokirali njegovi dobrotniki, pa je sedel v kot in jih začel spakljivo oponašati. Posebno tistega Mulaja, ki je tako rečenč...

Midva sva bila zmeraj prijateljca. Saj me je opisal... Sprla sva se takrat zaradi tistih knjig,

potem pa me je nekdo našel in sva se ob rebuli pobotala. Ni bilo čisto tako, kot je napisal, ampak on je pač tako na lepše ven spravil...

Videl sem, da je v starem moztu še živ spomin, pekoč spomin tiste vrste, kakršne je ravno Cankar znal tako bridko in tako čudovito razodeti... Sicer pa preberite črtico o Sošolcu Tonetu, v osemnajstem zvezku Zbranih del.

bletnica Cankarjevega rojstva ni nikakršen stvarjen dogodček, toda je časovno znamenje v zgodovini slovenskega naroda

in njegovega umetniškega slostva, ki nam mora vzbuditi slovesne in resnobne misli. Pred osemdesetimi leti se je rodil največji slovenski pisatelj, ki je domačo govorico izbrusil v posodo čiste lepote, se je rodil človek, ki je s to lepo besedo med prvimi oznanil zmagovito revolucio naravnost slovenskega ljudstva. Komaj osem desetletij je minilo od takrat, ko se je rodil, in še nekaj manj od takrat, ko je zastavil svoje blagoslovljeno pero. Toda koliko se je tačas že spremenilo v usodi njegovega ljudstva, koliko njegovih srčnih sanj se je že uresničilo. In uresničilo so se tudi po njegovem zasluženju, saj ni bil samo velik sanjač in vizionar, temveč tudi neizprosni in pravični borec.

Ko sem govoril z njegovimi sodobniki, sem pomislil, da bi bil po svoji starosti morebiti lahko še danes živ med nami. Pa sem zavrgel to žalostno misel: Mar ni najboljši, najdražji in najčestnejši, kar je ustvaril njegov duh, za vekomaj zapisano v nas in za vekomaj oživetveno v zgodovinskih dejanjih slovenskih ljudi? Mar ni podoba, ki jo hra-

CANKARJEVA HISA

paj, na mesarjevih kladah, v razredih na Vrhniki, in še potem nekaj časa v realni. No, jaz sem šolo kmalu opustil, nisem bil za učenje, ampak za delo.

Ni bil odličnjak, toda profesorji so ga imeli radi. Prvi je odkril njegov talent prof. Simon Rutar. Cankar je bil izredno dober risar. Mi smo risali tiste perspektive, »Vi, Cankar, pa risite kar hočete,« mu je rekel profesor. Potem je hodil naokoli po risalnici in nam pomagal. Kateri mu je dal za to pol zemlje...

Zadnji dan šole sva se srečala na Drenovem griču. »Cankar kam pa greš?« — »Jutri imam maturu.« je povedal. — »Ali se kaj bojiš?« — »A, še peresnika nimam...« Drugi dan je padel za celo leto. Potem so bile tetave o solnino... Veste, bil je

Tit Vidmar

NAJDIHOJČA

KOZLIČKI

voče vsak po enega mladiča in jo hitro ubrali po stezi, ki je čez gmajno petjaja v breg. Čeprav so once blejale, se nihče ni oglašil in nam preprečili odhoda. Pred nami se je razgrnila sveža kraška pokrajina. Jutro je bilo vedro in bistro. Po umejkah so počivali temnozeleni grmiči in sivkasto smrečje na medenorumenih tleh. V ozadju se je dvigal sinji, mogočni Draški breg. Veter nam je mršil lase. V začetku smo korakali še dokaj hitro. Živali so se nam zdele le lahke breme. Toda kmalu so se začeli mladiči upirati. Nekateri so že pogrešili topli hlev in materino mleko, saj se niso zavedali, da jim hočemo rešiti življenje. Roke so nam postajale okorne, komolci utrujeni. Mirili smo jih, in motili s kruhom in so-ljo. Kmalu pa smo sopli pod

V poljani kot lani je letos živo, metulji — cigani pijo in pojo. Po cvetju v zavetju šotiri stoji, ki v godbi in petju nalahno drhti. »Pomlad je, hej, bratje, pomlad je spet tu! V cveticah je satje spet polno medu!«
Majolka kot školjka se v soncu iskri, zasliši
se polka in vse se vrtili. Vrte se, da trese se ves ljubi svet, ko v soncu spote se, gredo pa sedet. In krila, kot svila najdražja šume, ciganska glasbila iz čašic done. V poljani kot lani je letos pomlad, metulji — cigani sojo sredi trat. Napisal Frani Puntar

mlad je prinašala s seboj vedno veliko radosti. Med nji-mi tudi prihod mladičev na svet. Kuštravi, neugnani kozlički in ljubki, kodrasti janjčki, nerodne račice in puhasti rumeni piščanci — vse to se je podilo po dvorišču in po gmajni in z veseljem napolnjevalo naša otroška srca. Kozlički in janjčki so prihajali na svet prvi. Včasih je takrat razsajala mrzla burja, silovito pometala travnike, poganjala v zrak ostanke suhega lista in jih nakladala v zavetja. Suha trava se je pohlevno upogibala pod sunki vetra, smrečje in grmičje pa se je šibilo in stokalo pod njegovimi udarci.

kozlički, nam so bili vsi prijetni tovariši v igri: ljubki mladički, s katerimi se je bilo tako veselo poditi po travnikih.

Toda nekega zgodnjega pomladanskega večera smo ujeli pogovor odraslih. Pomenkovali so se o mesarju, ki naj bi kmalu prišel ter odkupil in odgnal kozličke in račke. Zazdelo se nam je, da smo odkrili nezasišano zaroto odraslih in mislili smo, da bi bili resnični izdajalci, če bi prepustili naše prijatelje taki žalostni usodi.

Kaj naj ukrenemo? Zbrali smo se k posvetu in ugibali. Edina rešitev, ki smo jo našli, je bila beg. Zgodaj zjutraj moramo zbrati mladiče in jih odpeljati na breg. Domislili smo se stare, podrte hiše, ki je stala tamkaj. Imela je še štiri stene in polomljena zelena vrata. Skrivali so jo kostanji s svojimi košatimi vejami, okrog nje pa je rasla visoka ostra trava. Jeseni so kostanji vanjo osipali svoje uvele liste. Tega lista je bilo v hiši veliko, na nekaterih mestih nam je segalo prav do pasu. Hiša bo lahko vsem nudila varno zavetje. V listju bomo postali mladičev, pod zidovjem bomo lahko zanesli ogenj in na varnem bomo pred zvermi in hajduki. Saj moramo zavarovati le vhod v tej podrtiji bomo lahko preživeli nekaj dni. Med tem bo prišel mesar, videl bo, da so živali izginile in bo užaljen odšel.

Ze na predvečer smo pripravili živež, vžigalice in odejo. Navsezgodaj pa smo se vtihotapili v hlev, vzeli v na-

bremenom in se le počasi bližali varnemu zavetju.

Na Veloj ravni so okoli podrte hiše še cvetele prve vijolice. Bile so lepe in so kulele s svojimi plavimi glavami iz visoke trave. Vedeli smo, da rastejo nekoliko pod hišo pri gronadih tudi bele vijolice, včasih pa smo našli celo take, ki so bile rožnate barve. Te pa so bile zelo redke in zato smo bili zelo veseli in ponosni, kadar smo katero našli. Steza, ki je peljala navzdol proti vijolicam, je bila vsa posuta s trobenticami in zvončki, na soncu pa se je bohotila dišeča lovorka in se vijugala v lepih ovinkih, v katerih smo našli varna skrivališča za naše igre.

Mamacet je vstal in si odprl pot iz kroga. Poklicali so čarovnika, ki je prišel s čarovniško ropotuljo in postavil Belega orliča pred kol za kaznovanje. Čarovnik je plesal okrog njega in stresal z ropotuljo, da bi odgnal zlega duha, ki je zavedel dečka v tatvino, in nato so Belega orliča privezali h kolu. Veliki sachem je poklical dva moža, izvrševalca kazni, ki sta izmenoma tepla dečka s šibami.

Beli orlič je stal privezan k stebri s totemskim znakom, njegov bakreni hrbet je bil nape in po njem so tleskale šibice. Čutil je, da se mu v grlu nabira jok, toda za vse na svetu bi ne bil zajokal pred zbranim plemenom, še manj pa pred tujimi možmi, ki jih je sovražil, kolikor deško srce le more so-vražiti. Pekoča bolečina se je zajedala v telo in čarovnik je počasi štel in vmes mrmral od-roke. Po desetem udarcu se je Beli orlič zagrizel z zobmi v trdi, presušeni javorov les, da bi ne kričal od bolečin. Ko je bilo šibanje končano in so ga odvezali, se je sesedel. Skozi meglo je videl svojega očeta, ki je stal ob strani in si zakrival obraz s rokami. Očeta Christopher je rekel:

»Oh, oh, čemu je bilo treba tako neusmiljeno pretepati otroka...«

Prišla je mati. Crna prepelica, in med glasnimi tožbami pobrala Belega orliča. Vzdignila ga je v naročje, on pa se je postavil na noge in s kljubovalnim obrazom šel skozi množico, ki je sočutno mrmrala. V wigwamu so ga položili na kup kož. Potem je prišel čarovnik in mu namazal hrbet s pasjo mastjo. Beli orlič je ležal na kupu kož in v prsih so ga peklo sol-

prizna, je izmakažoje dejal Brzonogi. »Ali ne razumeš?«
Beli orlič je legel nazaj in se obrnil v steno.
»Ne,« je rekel resno, kot odrasli, »tega ne razumem, Tega tudi nikoli nočem razumeti!«
Tisti trenutki je začutil, da v resnici postaja iz dečka mož.

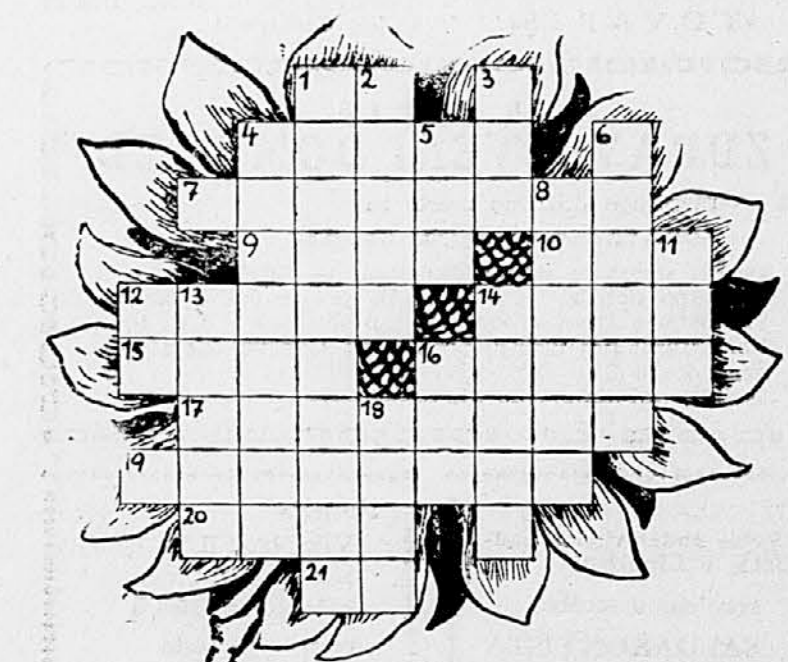
POŽAR
Sredi visokega poletja, ko sta sonce in veter osušila prerijsko, so Wampanoagi praznovali praznik koruzne žetve. Praznovanje ni bilo tako veselo kakor druga leta; v wigwamih razen sladkorja, skuhanega iz javorove meže in pemikana, ni bilo skoraj ničesar, indijanski lovci so zaman nastavljali pa-

dnem vstajal iz prerije in megnili obzorje. Poleg pemikana so bile ribe zdaj edini indijanski živež, nekateri glavari pa so že dovoljevali klati črne krave, ki so po njih številni cenili moč in bogastvo posameznega wigwama. Indijanci so zvečer temerno posedali ob ognjih in kadili svoje pipe. Nekateri so govorili, da bi se bilo treba dvigniti in poiskati nova lovišča, toda s tem jih je le malo soglašalo. Pokanoket je bil tako dolgo središče rodu — najstarejši Indijanc niso pomnili, da bi se bil rod kdaj premaknil od tod — da si nihče ni mogel misliti, da bi ga zapustili. Saj Wampanoage vendar niso kočevniki, kladeški Indijanci, ki bi si kjerkoli lahko postavili svoje šotore iz losovih in bivo-ljih hož in se spet premaknili, kadar bi zmanjkalo divjadi. Njihovi wigwami so imeli stene iz gline, okrog naselja so obde-lali koruzna polja, zdaj pa naj bi šli od tod! Mrčna skrb je ležala na ljudeh in ko je nekod Peta kuta omenil, da morajo biti na severu velike bivoličje črede, so samo kmalu; toda nobeden ni rekel, naj bi šli tja. Starci, ki niso mogli več na lov, so hujšali, po naselju so se potikali lačni psi in se bešno pretepalj na smetiščih za ogledano kost, ker se je le redko še stegnila roka, da bi jim vrgla drobovine, ki so je bili prejšnje čase vajeni. Težak čas je prihajal in bali so se zime, ko bo treba na krpljah dan in noč zasledovati lose, ki jih je bilo čedalje manj.

Križanka »Sončnica«

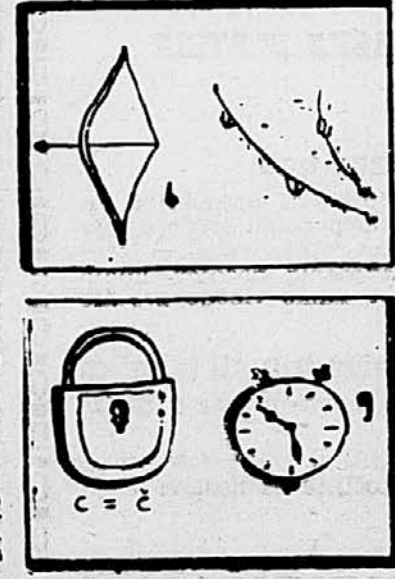
VODORAVNO: 1. krtica za konjsko silo, 4. nasprotno od ven, 7. putujoča skupina v pušcavi, 8. enota za merjenje, 10. organ vida, 12. zid, 14. rabi se pri peki kruha, 15. nedelavni, 16. sad oljke, 17. ročaj, ki se obrne za soncem, 19. zdravilna rastlina, ki jo uporabljajo za čaj (množina), 20. do-mača in divja žival, 21. glavni števnik.

NAVICNO: 1. deli rastline (pomagajevalnica), 2. rabljena, ne-mava, 3. meri nam čas, 4. nališčé, 5. žensko ime, 6. pričakujeva, 8. novosti, 11. pikajoča žuželka, 12. krtica za oceno slabo, 13. obrtnik, 14. vzkipli, 16. osebni za-imek, 18. pripadnik, udeleženec.

RESITEV
VODORAVNO: 1. St — 3. nare-kovati — 11. nemi — 12. imam — 13. epi — 14. sloka — 15. karosa. rija — 17. op. — 18. Nil — 21. za-povedati — 30. nenavaden.
NAVICNO: 1. Sn — 2. tanek — 4. ropa — 5. emir — 6. ki — 7. vi-le — 8. Amor — 9. laki — 10. imajo — 14. sa — 16. AP — 19. sa — 20. lan — 22. pe — 23. ou — 24. V (erovšek) Atnton — 25. ev — 26. da — 27. 44 — 28. je — 29. in

Dva rebusa

VELIKA REKA

Mimi Malenšek

ze, ki jih ni maral izjokati. Pe-klja ga je sramota, da so ga tepli kot konjskega tatu — toda vse-ga tega so bili vendar krivi beli tujci! Zakaj so lagali, da je ukradel dvajset konj, ki so vzel samo enega? Oh, in povrh vsega mu bodo še njegovega konja vze-li... Očeta je osramotil in ta mu pač nikoli ne odpusti!... Moral bi molčati, kot pravi Indij-anec, toda to bi bilo hujše kot pretepanje, hujše kot sramota. Ne, ni mogel ravnati drugače, gotovo ne! Mož, ki je ubil losa in ukradel belcem konja, mora znati tudi trpeti.

Nekdo je prisedel k njemu na ležišče. Beli orlič je odprl oči in v del Brzonogega. Čepel je sključen pred njegovim vzglav-jem in ga gledal, videti je bil osramočen. Dečku so se oči je-zno zabliskale.

»Zakaj si molčal, ko so tujci govorili laži?«
Brzonog je umaknil pogled. »Zakaj ti nisi molčal?«

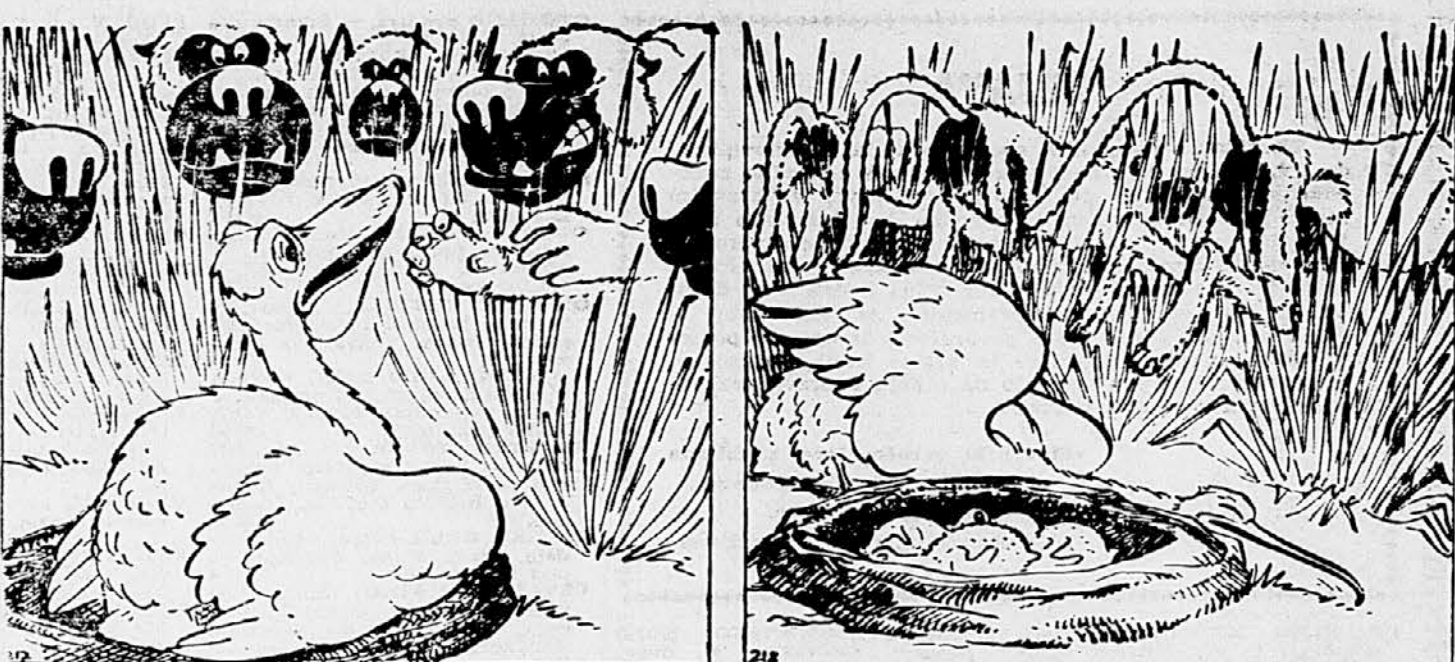
Beli orlič se je vzpel in za-tajil bolečino, ki ga je pri tem prešinila kot sto ostrih nožev. »Ne,« je vzkljknil. »Moral bi bi-ti iz rodu Apačev, iz tega naj-bolj zavrženega plemena med Indijanci, da bi poslušal take laži in molčal k temu!«
»Indijanec, ki ukrade belcem možu konja, tega nikoli ne

VELIKA REKA

sti na stečinah divjadi, ker je vsa divjad pobegnila na zahod. Umaknil se je celo sivi med-ved, stalni prebivalec teh go-zdov, ker so bili naseljenec vespovsod izsekavali gozdove in nekdanje obrambne forte spre-minjali v mesta. Izžigali so go-zdove in divjadi, ki je ni pre-gnal hrup, je bežala pred di-mom in ognjem, ki je dan za

VERA ALBREHT
Dobrišljaji male
MIKI MUSTER

RAZPIS
Po 10. členu zakona o pristojnosti občinskih praks...

217. Naleteš se na Pelikanko, ki je čepela na svojem gnezdu...

218. »Vrag naj pobere tebe in tvoj zarod.« so zavpili pavljarji...

219. Ko je Pelikan zagledal svojo podavljeno družino, mu je za trenutek zastal dih...

RAZPIS
Zdravstveni dom Senovo razpisuje za zobno ambulanto...

DNEVNE VESTI

KOLEDAR
Nedelja, 13. maja: Servacij
Na današnji dan pred 15 let, je umrl srbski skladatelj Josip Marinkovič...

Petek, 16. maja ob 20: Cankar: Hlapci, Abonma T. Sobota, 19. maja ob 20: Cankar: Hlapci, Abonma B. Nedelja, 20. maja ob 20: Machi-avelli, Mandžikova igra...

KINO

KINO »UNION«: ameriški barvni film »Fast in Occasions«... KINO »SLOKA«: ameriški barvni film »Poslednji Apah«...

RAZPIS

RAZPIS
Po 10. členu Zakona o pristojnosti občinskih praks...

SESTANEK dermatovenerološke sekcije SZD bo dne 18. maja 1956 ob 18. v predavalnici Dermatovenerološke klinike v Ljubljani...

ROČNE LUTKE
Režija Eusta Ži.
Nedelja, 13. maja ob 17: Simončič-Pengov: »Medveda lovimo«...

KANNA vse svoje parcele ležeče v katastrskih občinah Stožice in Jezica...

RAZPIS
Po 10. členu Zakona o pristojnosti občinskih praks...

NEDELJA, 13. MAJA
Dnevna lekarna: »Planinka« - Glavna ura 20
NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 19.30 predstava »Glasna Schickela«...

OPERA
Nedelja, 13. maja ob 19.30: Puccini: Tosca, Premiera.
Ponedeljek, 14. maja ob 20: II. operni večer Akademije 22. glasbo, izven.

RAZPIS
Upravni odbor trgovskega podjetja Slovenijasporske
MESTO POSLOVODJE ZA POSLOVALNICO V SOKLANU

RAZPIS
Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanovitvi podjetij in obrov razpisuje Komisija za razpis mestni direktorij Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center...

PUTNIK SLOVENIJA
OBVESKA
12. maja dvodnevni avtobusni izlet na PLITVIČKA JEZERA in Crkveni hrib...

SENTOJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Mestni dom
Nedelja, 13. maja ob 15.30: Popovič-Pregar-Delak: »Jara meščanka«...

RAZPIS
Upravni odbor trgovskega podjetja Slovenijasporske
MESTO POSLOVODJE ZA POSLOVALNICO V SOKLANU

RAZPIS
Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanovitvi podjetij in obrov razpisuje Komisija za razpis mestni direktorij Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center...

MARIBOR
Nedelja, 13. maja
Dnevna lekarna: »Planinka« - Glavna ura 20
NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 19.30 predstava »Glasna Schickela«...

SENTOJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Mestni dom
Nedelja, 13. maja ob 15.30: Popovič-Pregar-Delak: »Jara meščanka«...

RAZPIS
Upravni odbor trgovskega podjetja Slovenijasporske
MESTO POSLOVODJE ZA POSLOVALNICO V SOKLANU

RAZPIS
Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanovitvi podjetij in obrov razpisuje Komisija za razpis mestni direktorij Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center...

VERA ALBREHT
Dobrišljaji male
MIKI MUSTER

MALIH OGLASOV

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din, vsaka nadaljnja beseda 15 din, za oglašje, ki se po dnu šifro, oziroma za oglašje, ki se pod šifro ne oddajajo. Za posiljanje denar v navadnih pislih na oddajamo.

ZAPOSLITEV

UPRAVNIK GOSTIŠČA, vztrajan, z velikimi spremenitvami, isto sprejme kot skladistični tiste ali trgovske stroške. - Ponudbe pod »Vestem« v oglj. odd. 9156-1

PRIDNEGA FANTA h konjem - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - staro, ljubiteljsko otrok, sprejmenjajo takoj k štirinastletni družini v Piran, Naslov v oglj. odd. 9156-1

GOSPODINSKO POMOČNICO - ali postrežnico sprejme tričlanska družina, Naslov v oglj. odd. 9156-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA - iše Franc Masov, Crnuče, 2221-1

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

OTROŠKI ŠPORTNI VOZČEK - lesen stolec na 3 kolese ali 4 kolese ...

ENDODRUŽINSKA HIŠICA v Ljubljani, sodni in zelenjavni vrt, lastno kopalnico, pristanišče ...

VEČ TRAVNIKOV IN NJIV v Ljubljani, sodni in zelenjavni vrt, lastno kopalnico ...

ISCEM VEČJO SOBO, svetlo in lepo, prazno ali opremljeno, po možnosti s kopalnico ...

DVE ŠIVILJI isčeta prazno ali opremljeno sobo, proti nagradi ...

KDO MI POSODI 100.000 DIN do 1. sept. 7 Siedel nagrada ...

STANOVANJA

PRAZNO SOBO, vhod skozi kuhinjo, tik kolodvora, zamenjan za enako kjerkoli ...

LEPO OPREMLJENO SOBO odlično in svetlo, s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

KUPIMO:

benzinske motorje 18 KS, 3000 o/min, znamke Rakovica in prikolice za džip ...

Trgovskemu podjetju "VATROSPREM"

Zagreb, Martičeva 14b

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

DKW MOTOR, 200 cm, dobro ohranjen kupim. Prodam 6 cevni radio - Mendel, Ponudbe pod "Prednosti"

STAVBENE DESKE 25 mm, rabljene, in pulte kupim, Gerbičeva 20, prilož. 9448-5

KUPIM ALI ZAMENJAM enosobno stanovanje kjerkoli v okolici Ljubljane. - Prepeluh Francka, Dobrunje št. 81, prilož. Ljubljani.

STARO ENONADSTROPNO HIŠO s celotnim vrtom, prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod "Center". 9276-7

KUPIM ENODRUŽINSKO HIŠO s delavnico, Poljanska cesta 99, Ljubljana. Veseljava v Jeseni. 9281-7

ELASTIČNO ZENSKO NOGAVIČE, prof. izdelan, s 40% elastana, dam, Poizvedba v arhivu 907. poročevalca od 8-12, in od 14. do 20 ure. 9611-4

ZAMENJAM

ZAMENJAM ALI PROdam kulovinsko in sobno opremo, dvakotno betono, 2 motorno letalo od 200 ccm naprej, najraje štirikotalno v vznojem stanju ...

V NAJEM

ISEM HLEV za par konj v bližini mesta za tako dolgo, kot je vzajem v najem. Roje Avgust, Titova 29-II. 9273-8

POSRESTI

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom in najem ali iznajem. Prodam, Naslov v ogl. odd. 9299-4

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

ISCEM SOBO, plačam po želji, opremljeno s kopalnico ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

AVTO FIAT, tipa 608, v nastavljenem stanju, brez karojerice - ...

Posebno važno
Kolektiv Fabrike porcelana i sanitarne keramike "Boris Kidrič" - Titov Veles, se je odločil, da bi omogočil potrošnikom v naši državi cenejšo nabavo porcelana, da proglasi
„MESEC MAKEDONSKEGA PORCELANA“
v času od 14. maja do 14. junija 1956. leta
V tem mesecu uživajo vsa trgovska podjetja na veliko in malo poleg rabata 3% specialni 16% popust tako, da veletrovinna dobi skupno 20%, maloprodaja pa 18% rabata.
Ta specialni popust se nanaša na ves nedekorirani porcelan za gospodinjstvo. Trgovska podjetja na veliko in malo, izkoristite to redko priliko in preskrbite svojim potrošnikom porcelan za gospodinjstvo po zelo nizkih cenah.
Visoka kvaliteta in širok asortiman našega porcelana sta priznana.
O tem se lahko najbolje prepričate, če obiščete našo tovarno.
Ne pozabite, da traja "Mesec makedonskega porcelana" samo od 14. maja do 14. junija 1956. leta.
Fabrika porcelana i sanitarne keramike "Boris Kidrič" Titov Veles

SPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

Kros po Siškem hribu, TVD Partizan Ljubljana (Spodnja Siska) je priredilo te dni kros po Siškem hribu, ki se ga je udeležilo 22 članov in članic, med katerimi so se izkazali Mrvinova, Zbaniškova in Cemažar. Prireditev kaže po drugi strani tudi živahno dejavnost društva v novi sezoni.

V III. nogometnega prvenstva notranjske skupine je Borovnica premagala Logatec 4:2. Vrhnika in Javornik B (Rakeč) pa sta se razšla z neodločenim izidom 2:2. Vodi Javornik s 5 točkami.

JESENSKI KLUBI V ZAGATI

O številnih športnih in krovskih klubih jesen je bilo že večkrat pisano; mnogo lepša in vzpodbudnejša, toda ti mladi ljudje ali navedene povedane klubi so v zadnjem času zabredli v velike težave. Denarnih in materialnih sredstev je čedalje manj, zaradi česar se zdaj resno ukvarjajo z mislijo, da bi nekateri klubi razpustili, saj jih nimajo niti toliko udeleževani prvenstvenih tekmovalci. Vse prošnje funkcionarjev, nastavljenih na razna področja in sindikalne organizacije, niso bile uspešne. Športnega društva jesenice pomenijo za neko vrsto nobena krivda, če se bosta sport in telesa vzgoja znašla siet ko prej v slepi ulici.

Danes Šibenik: Odred

Na stadionu Odreda bo danes prav zanimiva prvenstvena nogometna tekma prve osonke lige med enajstoroč Šibenika in do-

mačnim Odredom. Začetek tekme bo ob 16.30 z dvema predtekmama ob 13. uri. Vstopnice dobite v predprodaji v kridrčevji ulici.

NAMIZNI TENIS V KRANJU STO IGRALCEV NA OKRAJNEM TURNIRU

Na III. okrajnem turnirju v Kranju, ki ga je izvedla sekcija TVD Partizan-Siražišče, se je te dni zbralo okrog 100 namiznoteniskih igralcev iz vseh gorenjskih klubov. V 12 disciplinah je nastopilo 55 moških, 30 mladincev, 18 pionirjev in 12 žensk, ki so pokazali pravi lepe igre, obenem pa so se gledalci prepričali, da je ljubiteljev bele ločice čedalje več. Rezultati finalnih iger: Skofja Loka : Jesenice 3:2 (moški), Triglav I : Triglav II 5:0 (pion), Triglav I : Triglav II 5:0 (ženske); posamezno: Gvoščak : Vrtovšek 2:0, Vrtovšek : Dolenc 2:1, Bajželj : Todorović 2:0, Lampretova : Jernejčičeva 2:0; dvojice : Vrtovšek, Kovačič : Vovk, Znidar 2:0, Marušič, Dolenc : Tomc, Todorović v. o., Jankovec, Todorović - Tomc, Zupan 2:0, Lampretova, Jernejčičeva : Brinovcva, Mohorjeva 2:0.

Ameriški bokser Bob Baker je v prvi kvalifikacijski borbi za naslov svetovnega prvaka vseh kategorij premagal Holmna. Ne sestanku sekretariata šahovske zveze Jugoslavije je bilo odločeno, da bo dvoboj med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo (17. junija) samo v Beogradu in ne kakor je bilo prvotno rečeno tudi v Zagrebu in Ljubljani.

Cestitke poštarjev iz Kranja

Včeraj zjutraj so odleteli z Rakeče proti Kranju tri jate golobov, noseč s seboj cestitke za 64. rojstni dan maršala Tita. Golobe s pritrjenimi cestitkami so spustili poštarji iz Kranja.

S KAJAKI PO SOCI

Brodarska zveza Slovenije prireja v počastitev rojstnega dne maršala Tita 27. t. m. republiško prvenstvo v slalomu s kajaki na Soci. Organizator tekmovanja pa je Brodarsko društvo Nova Gorica. Dolžina proge bo 450 m z 26 kvalificiranimi zaprekami. Startali bodo na levem bregu Soca pod kolodvorom v Plavah. Prvaki posameznih kategorij bodo dobili naslov republiškega prvaka, diplomu in praktična darila. Drugo in tretje plasirani pa diplome. Prijave tekmovalcev sprejema do 20. t. m. BD Nova Gorica.

POLFINALNA TURNIRJA LRS Vodi Guzel

7. kolo polfinalnih sebovskih turnirjev za prvenstvo LRS je dalo naslednje rezultate: LJUBLJANA: Vošpernik - Trampuz, inž. Levacič - Zorman in Guzel - Zandar prekinjeno, Bajec - Siska remi in Kržišnik - Zernva 1:0. Vodi Guzel (Maribor) 5 (1). Sledijo: Trampuz 4 (1), Bajec 4. Kržišnik in Siska 3 (1), Vošpernik 2 1/2 (3), Zernva 2 1/2 (1), inž. Levacič 2 (3) itd. MARIBOR: Cuderman - inž. Cesar prekinjeno, Krulc - Tomšič in dr. Smigovec - Korosec remi, Cerpnjak - Kitak in Ačko - Kovecar 0:1, Mišura prost. V vodstvu je Mišura (Celje) 5 1/2. Sledijo: Cuderman in Kovecar 4 (1), dr. Smigovec 3 1/2 (1) itd.

Lesna industrija v okolici Ljubljane razpisuje

meso FINANCNEGA KNJIGOVODJE
Nastop takoj ali pozneje. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v oglasnem oddelku 8647-A

UPRAVNI ODBOR

Tovarne klobukov

»ŠEŠIR«

ŠKOFJA LOKA

razpisuje naslednja delovna mesta

OBRTNEGA INŽENIRJA

pogoj: inženir kemije,

KOMERCIALISTA za tuzemski trg

pogoj: ekonomska fakulteta ali popolna srednja šola s 5-letno prakso, ali nepopolna srednja šola z 10-letno prakso,

SEKRETARJA PODJETJA

pogoj: popolna srednja šola. NASTOP SLUŽBE TAKOJ. Ponudbe pošljite na gornji naslov.

UPRAVA CEST OLO LJUBLJANA

Vilharjeva cesta 14

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO

na kateri bodo naprodaj razna osnovna sredstva tukajšnje uprave in sicer:

motorna kolesa, tovorni in osebni avtomobilji, avtomobilske priklovice, traktor, motorne trikolice, prikolica za prevoz buldožerjev, razni kompresorji, vrtalni stroji, škripčevja, tricikelji in razni priložni. Javna dražba bo 18. maja 1956 ob 13. uri v Strojnih obratih Uprave cest OLO Ljubljana, Povšetova ulica 12a. — Pravico sodelovanja imajo gospodarske organizacije, uradi in zavodi, kakor tudi zasebniki. — Zastopniki gospodarskih organizacij, uradov in zavodov morajo imeti za udeležbo na javni dražbi predpisano pooblastilo o zastopstvu za polnoveljavno sklepanje pogodb. — Zasebniki morajo najkasneje dan pred javno dražbo položiti potrebno kavčijo pri blagajni Uprave cest OLO Ljubljana na Vilharjevi cesti št. 14. — Za gospodarske organizacije, urade in zavode plačljivo z dokumentiranim akreditivom ali variranim čekom s pisanimim jamčenim kritjem banke. Za zasebnike plačljivo takoj po sklenitvi pogodbe v gotovini. — Ogled predmetov, ki bodo na prodaj bo od 16. maja do 18. maja 1956 v Strojnih obratih Uprave cest OLO Ljubljana, Povšetova ulica 12a (tel. 32-459), kjer dobite tudi vsa ostala pojasnila.

UPRAVA CEST OLO LJUBLJANA

„KONUS“

Usnjarski kombinat Slovenske Konjice

razpisuje mesto:

šefa občega oddelka s pravno ali ekonomsko fakulteto

več mest za računovodstvo s srednjo in fakultetno izobrazbo

več mest srednjega kadra z ekonomsko ali popolno srednjo šolo. Plače po dogovoru.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našo blagopokojno

JAROSLAVO ERZIN roj. CHLUMECKY

na njeni zadnji poti, ji poklonili na grob prekrasne vence in cvetje in nam izrazili svoje sočustvovanje, se od srca zahvaljujemo. Cuvstva naše globoke hvaležnosti veljajo še posebno njenim stanovskim tovarišicam in tovarišem, predstavnikom sindikalne organizacije ter vsem dragim prijateljem in znancem, ki so ji tudi ob njeni smrti izkazali svojo ljubezen in spoštovanje.

Ljubljana, Vysoka Lhota, Kolin, 13. maja 1956. Zalujoče družine: Gabrijele Erzina, ing. Miroslava Chlumeckyja, gen. Antonina Pavlika.

REKTOR UNIVERZE IN DEKAN PRAVNO-EKONOMSKE FAKULTETE

raznana žalostno vest, da je dne 12. maja umrl

Dr. Janko Polec

redni univ. profesor Pravno-ekonomske fakultete v pokouju

Od pokojnika se bomo poslovili 14. maja ob 12. uri na Zalahu, nato pa bo prepeljan iz Nikolajeve mrliške veže v Kamnik.

Njegov spomin bo ostal vedno med nami!

Dekan Pravno-ekonomske fakultete Rektor Univerze v Ljubljani

Uprava in sindikalna podružnica TOS v Ljubljani sporočata žalostno vest, da je umrl njihov član

IGNAC GLAVAN

strugar
Pogreb bo v nedeljo, 13. maja 1956 ob 11. uri v Stični na Dolenskem. Zvestega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

TOS - Ljubljana

Globoko užaloščeni raznana, da nas je vedno zapustil naš sin, brat, svak

IGNAC GLAVAN

Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, 13. maja 1956, ob 11. uri iz doma Malo Crnelo št. 11 na pokopališče v Stični.

Zalujoče družine: Glavan, Boškin, Pušlar, Podražaj, Marinčič, Kos in Ketiš. Stična, Ljubljana, Trebnje, St. Vid pri Stični, Radenci.

SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI

sporoča žalostno vest, da je umrl

Dr. JANKO POLEC

redni član Akademije, predsednik Terminološke komisije SAZU in redni profesor univerze v pokouju

Zasluznega znanstvenika bo ohranila Akademija v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 12. maja 1956.

»Vraga sem izpiral!« je bil ogorčen odgovor. »Kaj misliš, da sem se včeraj rodil? Samo prismojen chechaquo lahko teka tod okrog in si polni ponve z blatom. Ne morejo me imeti za tako neumnega. En sam pogled mi je zadostoval. Jutri zjutraj odrinemo vsi v Circle City. Sicer pa tako nisem imel nikoli zaupanja v Gornjo deželo. Izviri Tanane mi bodo odselej popolnoma zadostovali. In zapomni si, kaj ti bom povedal. Če bo prišlo do najdbe, bo prišlo do nje samo v doljnem toku reke. Johnni je zakoličil nekaj milj pod Carmackovimi claimi, toda on ne zna nič pametnejšega.«

Johnni se je držal, ko da je v zadregi.

»To sem naredil le za šalo,« se je izgovarjal. »To zemljišče na potoku bi dal za funt zvečilnega tobaka.«

»Dam ti ga jaz,« je rekel Daylight naglo. »Toda, da se ne boš pozneje pritoževal, če bom iz tega potegnili dvajset ali trideset tisoč dolarjev.«

Johnni se je zadovoljno zarežal.

»Kar daj mi tobak!« je rekel.

»Zal mi je, da nisem tudi jaz zakoličil nekaj zemlje tam blizu,« je obžalovaje rekel dolgi Jim.

»Saj še ni prepozno,« je odvrnil Daylight.

»Toda tja in nazaj je dvajset milj.«

»Jaz bom zakoličil zate, ko bom jutri hodil tam okrog,« je ponudil Daylight. »Potem pa lahko napraviš tako kot Johnni. Plaćal ti bo Tim Logan. Krčmar je Sourougha in mi bo posodil denar. Izstavila papirje na svoje ime, prenesita jih na moje, a potem jih dajta Timu v varstvo.«

»Tudi jaz bom tako napravil,« je vpadel tretji član stare garde.

In tako je Daylight kupil za tri funte zvečilnega tobaka trikrat po pet sto čevljev zemlje na Bonanzi. Razen tega je

lahko zakoličil en claim še na svoje ime, ker so bili drugi le preneseni nanj.

»Moram ti reči, da zelo radodarno deliš tobak,« se je režal dolgi Jim. »Gotovo imaš kje tovarno.«

»Ne-e, pač pa slutnja,« se je glasil odgovor. »In povem vam, dečki, da je to ceneje od blata, ko lahko za tri funte tobaka poskušam srečo na treh claimih.«

Ko pa je uro pozneje sedel v svojem taborišču, je prišel k njemu Joe Ladue, ki se je pravkar vrnil z Bonanza Creeka. Najprej sploh ni hotel ničesar reči o Carmackovem odkritju, nato je dejal, da se mu zdi vse sumljivo, končno pa je ponudil Daylightu sto dolarjev za njegov delež na tem zemljišču.

»Plačš v zlatu?« je vprašal Daylight.

»Seveda. Tukaj je.«

S temi besedami je Ladue izvlekel mošnjo. Daylight jo je zamišljen prijel. Zatem jo je odvezal in si usipal, še vedno zamišljen, nekaj zlatega prahu na dlan. Zlato je bilo videti temnejše od vsakega zlata, kar ga je dotlej videl, razen Carmackovega. Usipal je zlato nazaj v mošnjo, jo zavezal in jo vrnil Ladueju.

»Mislim, da bo tebi potrebnejše kot meni,« je pripomnil.

»Ne-e; lahko ga dobim še več,« je menil drugi.

»Od kod pa je?«

Daylight se je delal popolnoma nedolžnega, ko je to vprašal, in Ladue je sprejel to vprašanje s takšno ravnodušnostjo na obrazu kakor Indijanec. Tedaj pa sta se, čeprav le za trenutek, zagledala drug drugemu v oči. In v tem trenutku se je Daylightu zazdelo, da je nekaj nedoločnega šnilo iz Joe Laduejevega telesa in duše. In zazdelo se mu je, da mu je uspelo to ujeti in da je v njegovih očeh zapazil nekaj skritega, nekaj, kar je oni vedel in nameraval.

»Ti seveda ta potok bolje poznaš od mene,« je nadaljeval Daylight, »in če je moj delež vreden zate, ki ga dobro poznaš, sto dolarjev, je vreden zame, pa če ga poznam ali ne, prav toliko.«

»Dam ti tri tisto!« mu je ponudil Ladue, izgubljajoč razsodnost.

»Zame se zadeva ne spremeni. Neoziraje se na to, da ga ne poznam, je vredno to zemljišče zame prav toliko kakor zate.«

Nato je Joe Ladue brez sramu popustil. Odvedel je Daylighta daleč proč od šotorov in ljudi in mu zaupal svojo skrivnost.

»Zadeva je zanesljiva,« je naposled rekel. »Nisem naredil zapornice in tudi korita za izpiranje nisem postavil. Vse, kar je v tej mošnji, sem včeraj izpral s ponovo. Pravim ti, da je pod travnatimi koreninami. A kaj je spodaj na kamniti podlagi na potočnem dnu, se ne da niti zamisliti. Ogromno ga je, pravim ti, ogromno. Obdrži to zase in zakoliči si, kolikor moreš. Ležišča leže posamično, ne bil bi pa presenečen, če bi nekateri claimi vrgli celo petdeset tisoč. Edina nesreča je, da je raztreseno.«

•••

Preteklet je mesec, a Bonanza Creek je ostal miren. In nekaj mož si je zakoličilo zemljo; toda mnogi od teh so se po zakoličenju vrnili nazaj v Forty Mile in Circle City. Malo jih je bilo, ki so imeli dovolj zaupanja. Ti so bili zaposljeni s postavljanjem koč iz brun za prihajajočo zimo. Carmack in njegovi indijanski sorodniki so bili zaposleni z gradnjo zapornice in dovodnega korita. Delo je počasi napredovalo, ker so si morali gradivo sami podirati v gozdu.

